СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 2-го Лютого, 1905. Число 5. — Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, February 2, 1905. No. 5.

Важне для всѣхъ братствъ и вôддѣлôвъ Р. Н. Союза.

1) Звертаю увагу всѣмъ братствамъ и вôддѣламъ, що при принятю новыхъ кандидатôвъ до организацій Р. Н. Союза мѣсцевй секретарѣ мають уважати на точне, докладне и справедливе выповнене декларацій нового кандидата або кандидатки— зъ власноручнымъ пôдписомъ его имени. Єсли кандидатъ неписьменный, мусить свое имя означити знакомъ св. креста въ присутности свѣдкôвъ.

2) Всѣ члены Р. Н. Союза суть обовязанй заплатити 25 центовъ на желѣзный фондъ за мѣсяць Децемберъ 1904 р., въ протягу трохъ мѣсяцѣвъ, почавши вôдъ мѣсяця Децембра 1904, если уважають себе дальшими членами и хотять корыстати зъ правъ Р. Н. Союза. Се есть ухвала Головнои Конвенціи въ Shamokin, Pa., а члены Союза не мають права противитись жадной ухвалѣ Головнои Конвенціи, котра е найвысшою властію организаціи. Длятого роблю увагу всѣмъ членамъ и членкинямъ Р. Н. Союза, щобы нерозважно и самовôльно не наражались на страты правъ Р. Н. Союза на выпадокъ смерти подôбныхъ членôвъ.

Вôдъ Головного Уряду Р. Н. Союза.
Дано въ Jersey City, N. J., 23 Сѣчня, 1905.

Константинъ Кирчôвъ,
головный предсѣдатель Р. Н. С.

НОВИНКИ.

ПАМЯТИ О. А. БОНЧЕВСКОГО.

Въ дволѣтну рôчницю смерти незабутого патріота амер. Руси вôдбулись поминки дня 25-го с. м. въ Northampton, Pa.

Вôдслужено заупокôйну Литургію а опôсля парастасъ.

По Богослуженю въ церкви вôдслужено панахиду въ домѣ о. Дмитрова и порѣшено кождого року въ день смерти покôйного патріота справляти поминки въ одной зъ тутешныхъ парафій.

Зъ причины великои метели, въ наслѣдокъ котрои многй потяги зовсѣмъ не курсували, священикôвъ а людей зъѣхалось небогато.

— ВЪ Колоредо пôдчасъ выборôвъ дѣяли ся нечуванй ошуканьства поповненй выборчими урядниками. Особна комісія розслѣджуе на мѣсци результаты голосованя. Въ загалѣ пôдчасъ послѣднихъ выборôвъ дѣяли ся великй циганьства, а до теперь покарано вже 44 выборчихъ урядникôвъ.

— ВЪ КОНКОРДЪ, Н. Г. въ тамошнôмъ шпиталю вôдъ трохъ лѣтъ пробувала одна божевôльна жѣнка, котра до нѣкого не вôдзывала ся, всѣ уважали еѣ за нешкôдливу, и позваляли еѣ ходити, куда хоче. Лишь не пускали еѣ за шпитальну браму. Ажь одного разу ся божевôльна жѣнка зачала добивати ся до брамы. Надзирателька хорыхъ приступила до неѣ и хотѣла еѣ успокоити, але въ тôй хвилѣ божевôльна кинулась на неи, вхопила еѣ за горло и задусила на мѣсци. Вôдтакъ забила еще одну хору жѣнку, а покалѣчила другу надзирательку и одну божевôльну паціентку. Розумѣесь, що божевôльна жѣнка не вôдповѣдае за свôй поступокъ. Єѣ замкнули въ вôдокремлену комнату.

— ВЪ Клеръ, Міч. ишовъ черезъ дорогу великій песъ и нѣсъ въ зубахъ пакунокъ. Поліція звернула на се увагу, вôдобрала псови пакунокъ, и знайшла въ многй ґазеты завиненого трупа маленькои дитины.

— НЕДАЛЕКО Дорсамъ, Н. Г. выскочивъ зô шинъ поспѣшный поѣздъ, котрый ѣхавъ зъ Канады до Бостону. Три возы перевернули ся, при чôмъ 25 осôбъ вôднесло больший або менший скалѣченя. Житя не стративъ нѣхто.

— ВЪ Бриджпортъ, Кон. передъ трома роками выбрано бурмістромъ міста Деніса Муняйгіля, котрый бувъ тогдѣ палячемъ въ одной фабрицѣ. Пенсія бурмістра выносила тамъ $3000 рôчно. Отже новый бурмістръ заявивъ, що еще нѣколи не мавъ такои легкои роботы якъ теперь, и що платня, яку побирае, е для него за велика, для него выстарчить и $2000, а тоту тысячку може мѣсто собѣ задержати. При найблизшихъ выборахъ выберуть його певно знова бурмістромъ, бо такъ тано може бы не хотѣвъ другій бурмістръ працювати.

— ВЪ Чікаґо, Ил. впала поліція на слѣдъ, що оденъ Конъ, котрому передъ двома днями померла жѣнка, а нынѣ вже въ друге оженивъ ся, що той самый Конъ вже кôлька разôвъ женивъ ся, вôдтакъ забиравъ грошѣ вôдъ молодои жѣнки и утѣкавъ въ свѣтъ. Такъ мавъ вôнъ зробити въ Чікаґо, де забравъ жѣнцѣ $800, вôдтакъ въ Евенстонъ, тутъ выкравъ жѣнцѣ $1000, третый разъ мавъ оженити ся зъ богатою жѣнкою зъ Мілвокі, котра въ пару день по шлюбѣ таемничою смертію померла. Поліція арештувала Кона и робить всякй заходы щобы справу розслѣдити.

— ВЪ Фолъ Ріверъ, Масс. въ тамошнôй фабрицѣ зелѣза обнижено денно заплату о 12½ цт. чотыромъ тысячамъ робôтникôвъ, котрй тамъ працюють. Здаеть ся, що робôтники не згодять ся на се и застрайкують.

— ВЪ Нѣмеччинѣ выбухъ величезный страйкъ углекопôвъ. Больше якъ двѣста тысячь робôтникôвъ кинуло роботу. Домагають ся збôльшеня платнѣ и зменшеня годинъ роботы. Робôтники заховують ся спокôйно. По рядку стереже побôльшена жандармерія. Правительство робить всякй заходы, щобы страйкъ закôнчивъ ся. Представителѣ робôтникôвъ роблять угоды зъ властителями копалень. Въ цѣлôй державѣ дае ся сильно вôдчувати бракъ вугля. Многй фабрики замовили вугля въ Анґліи а навѣть въ Америцѣ. Здаеть ся, що страйкъ закôнчить ся побѣдою робôтникôвъ.

— ВЪ Норвеґіи, недалеко головного мѣста Христіяніи, зсунула ся зъ гôръ велика маса камѣня до озера, такъ, що вода на 20 стôпъ выступила зъ береґôвъ и заляла околичнй села. Въ водѣ затопило ся 59 людей, безъ числа худобы и домашныхъ птицъ. Всякій ратунокъ бувъ неможливый.

— ЯКЪ судити зъ числа померших, то Лондонъ є однымъ зъ найздоровѣйшихъ мѣстъ въ Европѣ. Пересѣчно умирае тамъ 15 осôбъ на тысячь. Таке низьке число выпадкôвъ смерти можна еще подыбати въ Брукселѣ, Амстердамѣ и Штокгольмѣ.

— ВЪ ЛОНДОНѢ дивнымъ дивомъ зъѣхали ся три поѣзды разомъ, при чôмъ шѣсть осôбъ забитыхъ, а многй покалѣченй. Майже всѣ возы розбити на кусники.

— ВЪ ПІТСБУРҐУ, ПА. за замордоване одного чоловѣка, зôставъ Рено Дардія засудженый на смерть черезъ повѣшене. На двѣ години передъ выконанемъ засуду, ґубернаторъ Пенипекеръ приказавъ телеґрафічно вôдложити до неозначеного часу выконане засуду. Засудженый Рено Дардія поповнивъ мордъ еще 16-го грудня 1903 р. а выконане засуду вже другій разъ вôдложено, позаякъ засудженый удае, чи справдѣ е не при памяти. Вôнъ нѣчого собѣ не пригадуе и нѣкого не пôзнае. Коли його шерифъ повѣдомивъ, що выконане засуду вôдложено, засудженый зачавъ ся голосно смѣяти и заявивъ, що нѣякого шерифа не знае, анѣ нѣчого не чувъ про якій небудь засудъ. — Лѣкарѣ мають розслѣдити чи засудженый е справдѣ хорый, чи лишь удае.

— ВЪ БЕДФОРДЪ, ИНД. двохъ братôвъ замордовало передъ рокомъ одну учительку въ цѣли рабунку. Справа пôшла гладко, поліція слѣдила за злочинцями, але безуспѣшно. Доперва передъ кôлькома днями доносить поліціи жѣнка одного зъ убійцѣвъ про справникôвъ сего мордерства и рабунку. Що жѣнка выдала свого чоловѣка въ руки поліціи, то тому, що въ послѣдныхъ часахъ вôнъ дуже зле зъ нею живъ, а передъ мѣсяцемъ навѣть розвѣвъ ся. Доки була дома згода, доти жѣнка додержувала тайны, а коли нестало згоды, вôддала свого чоловѣка и шваґра въ руки справедливости.

— ДНЯ 16-го сѣчня розпочала ся передъ трибуналомъ карнымъ у Львовѣ яко судомъ делеґованымъ карна розправа противъ д-ра Трильовского зъ Коломыѣ и Яцка Войчука зъ Боршова о нарушене всѣлякихъ §§ карного закона нелеґальною аґітаціею. Въ актѣ обжалованя закидае ся д-рови Трильовскому, що вже вôдъ кôлькохъ лѣтъ веде горячу аґітацію, особливо въ Коломыйщинѣ и Снятинщинѣ, але головный замѣтъ пôдносить ся зъ причины зборôвъ, якй д-ръ Тр. вôдбувъ въ Боршовѣ, ще дня 7-го червня 1903 при отвореню тамошнои „Січи“. Д-ръ Тр. мавъ сказати: „Цѣсарь нехай возьме собѣ Жидôвъ до Палестины, Полякôвъ до Варшавы, а тутъ е Червона Русь“... „Русины якбы були сильнѣйшй, то выбрали бы собѣ свого короля. Я ще буду самъ королемъ, а Яцко Войчукъ моимъ заступникомъ“. Крôмъ того д-ръ Тр. мавъ захвалювати рѣзню въ Кишеневѣ и поучати селянъ, що букъ то найлѣпшій рускій параґрафъ. Вкôнци мавъ займати ся недозволеною кольпортажею. Другій обжалованый Яцко Войчукъ представляе ся въ свѣтлѣ акту обжалованя ще страшнѣйше чимъ д-ръ Тр. Мавъ вôнъ мати цѣлый стратеґічно-военный планъ вырѣзаня Ляхôвъ та Жидôвъ и страшивъ такими погрозами польске и жидôвске населене. Прокураторія на основѣ тыхъ актôвъ обжаловуе д-ра Трильовского о злочинъ обиды маестату и о сѣяне ненависти, Войчука о злочинъ публичного насильства черезъ небезпечну погрозу. Боронять Войчука адв. д-ръ Лезеръ, д-ра Трильовского адв. д-ръ Олесницкій изъ Стрыя.

— ДНЯ 14-го сѣчня с. р. померла у Львовѣ въ Галичинѣ по тяжкихъ и довгихъ недугахъ Марія Савка, мати Андрея Савки, управителя друкарнѣ „Свободы“, полишивши двохъ сынôвъ. Перомъ еѣ земля.

— ВЪ Нюарку, Н. Й. 40 лѣтный барберъ Шміцъ посперечавъ ся зô своею жѣнкою въ зелѣзнôмъ склепѣ, и пôдчасъ сварнѣ вхопила жѣнка кавалокъ зелѣза и почастовала нимъ свого чоловѣка такъ сердечно, що залятого кровю и безпритомного вôдвезено до шпиталя, а люба жѣночка десь въ свѣтъ утѣкла.

— ВЪ Сомервилъ, Н. Дж. въ тутешнôмъ судѣ заряджено слѣдство судове проти 5 муринôвъ, котрыхъ пôдозрѣвае поліція о розбôйничій нападъ на двохъ полісменôвъ, котрй зôстали тяжко ножами покалѣченй.

— 60 ЛѢТНЫЙ старець, котрый замешкувавъ самъ оденъ невеличку хатину на одной улицѣ въ Джерзи Сити, пôдчасъ великого морозу и снѣгавицѣ, яка панувала минувшого тыжня, замерзъ у своѣй власнôй хатѣ. Въ ночи коли спавъ, вихоръ вôтворивъ дверѣ, старець хотѣвъ ихъ замкнути, але немавъ силы а вихоръ поваливъ його на землю. На другій день найдено його трупа лежачого на земли, покритого цѣлою верствою снѣгу.

— ВЪ Мобилъ, Аля. пôдчасъ циркового представленя прийшло до бійки мѣжь штукарями а гостьми. Такъ гостѣ якъ и штукарѣ еще передъ представленемъ добре собѣ пôдхмелили, а коли зачало ся представлене, и выступило на арену двохъ ґімнастикôвъ, якихсь двохъ людей зô салѣ крикнуло, що они бы се далеко лѣпше потрафили. Ґімнастики сейчасъ приступили до вызываючихъ и розпочала ся бійка, въ котрой взяли участь многй зъ гостей. Оденъ чоловѣкъ забитый, кôлькохъ раненыхъ. Поліція арештовала 14 членôвъ цирку, а директоръ и ще оденъ чоловѣкъ вразъ зъ касою утѣкли.

— ВЪ Бруклинѣ, Н. Й. молода 17 лѣтна дѣвчина вôдобрала собѣ житє вдыхаючи ґазъ. За причину самоубійства подала, що еѣ тѣтка, у котрои жила, не давала еѣ жити.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бысте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

Смерть собаки.

Єѣ господарь назвавъ еѣ Туркъ.

Она була суха, сива, сумна, простои хлопскои расы, ноздря мала остро закôнчені, уха короткі, голый хвôстъ, котрый звисавъ зъ заду якъ вѣчный знакъ пытаня.

Лѣтомъ ходивъ Туркъ зô своимъ господаремъ на поле, стерѣгъ коровы, цѣлыми милями бѣгъ зъ заду за возомъ, брехавъ на прохожихъ, за що неразъ обôрвавъ ломакою, або каменемъ. Його найбôльшою приемностію було гонити черезъ поля и луги, лѣсы и корчѣ, рôвнины и горбки въ великихъ скокахъ за трусливыми заяцами, котрі передъ нимъ утѣкали. Безъ вôддиху, покритый потомъ, зô звисаючимъ на цѣлу довготу языкомъ зъ писка, вертавъ вôдтакъ на свое леговище.

Зимою, коли худоба лишилась въ стайнѣ лежавъ Туркъ цѣлыми днями въ своѣй будѣ, котра була зроблена зô старои перевернeнои бочки, безъ соломы. Тамъ лежавъ вôнъ звиненый въ клубокъ и спавъ, чѣхавъ ся и спавъ. Зголоднѣлый хлептавъ якусь смердячу юшку, приправлену зъ помый и муки, яку йому подавали що раня въ брудномъ пощербленомъ баняку. Коли прийшовъ якій чужинець на подвôре, тогдѣ Туркъ выскакувавъ зô своеи буды, такъ далеко, якъ лишь позвалявъ ланцюхъ на котрôмъ бувъ упнятый, и тогдѣ брехавъ, вивъ и шкôривъ зубы.

Вôнъ ходивъ зô своимъ господаремъ на торги до мѣста, коли треба було спродати телятко, або купити свинку. Такожь ходивъ зъ нимъ и до коршмы.

Вôнъ бувъ привязаный до свого господаря, вѣрный и нещасный, такъ якъ всѣ собаки.

Одного вечера, коли зъ господаремъ вертавъ зъ мѣста, зъ торгу, а господарь якъ звычайно вступивъ по дорозѣ до коршмы, Туркъ десь подѣвъ ся.

Коли господарь сидѣвъ въ коршмѣ за столомъ и ликавъ одну шклянку пива за другою, Туркъ обôйшовъ цѣле обôйсте коршмы, переглянувъ и перенюхавъ всѣ смѣтники и шукавъ старі кости и иньші скарбы. А коли повернувъ до коршмы, завстиданый и повный покоры, приготованый на буки и копняки, знайшовъ за столомъ запитыхъ чужихъ мужикôвъ, котрі его сейчасъ зъ хаты выгнали. Господаря не було, навѣть и слѣдъ за нимъ застигъ. Туркъ затревоживъ ся.

Село розкинуло ся на перехрестныхъ дорогахъ. Шѣсть дорôгъ сходило ся тутъ разомъ. Котрою дорогою мае вôнъ теперь пойти? Бѣдна собака цѣлкомъ стратила надѣю. Туркъ нащуривъ уха и наслухувавъ, чи не почуе знакомого ходу, обнюхувавъ землю чи не трафить на слѣдъ, але дарма. Заскавулѣвъ и пôшовъ прямо передъ себе. Але невдовзѣ задержавъ ся. Вôнъ дрожавъ на цѣлôмъ тѣлѣ зъ холоду и непокою. Вôнъ роздумувавъ а въ кôнци порѣшивъ, що треба уважно переглянути бôчні дороги. Вôдбѣгавъ на пару метрôвъ вôдъ головнои дороги, обнюхувавъ всьо: пяниць що лежали по ровахъ, кождый корчь, кожде дерево а потому вернувъ знова на головну улицю.

Настала нôчь. Направо и на лѣво вôдъ дорôгъ розкривали ся фіолетні тѣни середъ поля.

Коли зôйшовъ мѣсяць и въ повнôй величи зъ чистого безхмарного неба засіявъ млавымъ свѣтломъ, Туркъ присѣвъ на землю, вытягнувъ свою шію, звернувъ голову до тремтячихъ зôрокъ и зачавъ выти протяжнымъ, повнымъ невысказаного болю, зойкомъ.

Гауоуоу! Гауоуоуоу! Гауоуоуоуоу!

Вокругъ глубока тишина.

Гауоуоу! Гауоуоуоу! Гауоуоуоуоу!

Лишь собаки зъ вôдлеглыхъ сѣлъ середъ нôчнои тишины вôдповѣдали на скарги нещасного звѣряти.

Мѣсяць взносивъ ся щоразъ висше, блыскучій, чарôвный, а тѣнь сумнои собаки падавъ на бѣлу дорогу.

* * *

Панъ Бернардъ, нотарь, рôвно зô всходомъ сонця выйшовъ зô свого дому на звычайный ранный проходъ. Його убране було чорне и тепле, якъ пристоить нотареви. Цѣле мѣсточко було погружене еще въ снѣ. Лишь кôлька коршемъ було вôдчиненыхъ, а зъ нихъ выходили заспані робôтники пôльні зъ косами на плечахъ; йшли тяжкимъ ходомъ до роботы.

„Вы все рано на ногахъ, пане Бернардъ!" сказавъ оденъ робôтникъ и зъ поважанемъ здôймивъ капелюхъ.

Панъ Бернардъ хотѣвъ щось вôдповѣсти, — вôнъ бувъ дуже ласкавый панъ, — коли наразъ зъ далека завважавъ собаку худу, зголоднѣлу, нужденну, сумну на выглядъ и брудну, котра выглядала дуже змучена и знищена. Інстинктовно панъ Бернардъ зôйшовъ на бôкъ передъ псомъ. А бувъ то нашь бѣдный и гôдный милосердя Туркъ.

О! о! погадавъ панъ Бернардъ, то е песъ, котрого не знаю! О! о!

Въ малôмъ мѣсточку знае ся кожду собаку, такъ якъ ся знае кождого чоловѣка а поява чужои незнакомои собаки е такъ само важною подѣею, якъ поява чужого чоловѣка.

Песъ перейшовъ по при криницю, що стояла на серединѣ площѣ и не задержавъ ся коло неи.

О! о! подумавъ панъ Бернардъ, сей незнакомый песъ не задержавъ ся коло криницѣ. О! о! вôнъ скаженый, о, вôнъ певно скаженый...

Дрожачи по цѣлôмъ тѣлѣ, взявъ до рукъ великій камѣнь. Песъ наближавъ ся. Вôнъ дрôботѣвъ ногами поволи и сумно спустивъ голову до землѣ.

О! о! кричавъ панъ Бернардъ и цѣлкомъ поблѣдъ на лицѣ: я бачу пѣну на його писку. О! о! на помôчь!... Пѣна!... Ратунку!... Страшно!"

И вôнъ пôднѣсъ камѣнь до горы и кинувъ на пса. Але не вцѣливъ. Туркъ споглянувъ на нотаря своими добрыми, лагôдными очами, звернувъ ся и вôдбѣгъ зъ вôдтамъ.

Скаженый песъ! Сейчасъ мале мѣсточко розбудило ся зъ глубокого сну. Наляканi и заспані лиця показались въ вôкнахъ. Вскорѣ потворили ся громадки мущинъ въ сорочкахъ и жѣнокъ въ нôчныхъ убраняхъ, зъ очѣпками на головахъ и всѣ они зворушені перекидували ся словами стоячи на порогахъ своихъ хатъ. Найвôдважнѣйші уоружили ся въ вила вôдъ сѣна, граблѣ, лопаты и дрючки; столярь вымахувавъ гибльомъ; рѣзникъ своимъ рѣзницкимъ ножомъ; а швець, малый присадкуватый мущина, котрый все смѣявъ ся и заедно читавъ грубі романы, выкрикувавъ на цѣлый голосъ, якбы то найлѣпше и найуспѣшнѣйше замучити бѣдне звѣря: „Де вôнъ е? де вôнъ е?"

Коли такъ цѣле мѣсточко готовилось до обороны передъ скаженою собакою, панъ Бернардъ збудивъ начальника мѣсточка и розказувавъ йому страшну історію.

„Вôнъ кинувъ ся на мене, пане начальнику. Пѣна на писку! Вже мало що мене не вкусивъ. О! о! о!" И вôнъ погладивъ ся по бедрахъ, по грудяхъ и по животѣ. „О! о! я много бачивъ въ своимъ житю скаженыхъ собакъ, такъ, дуже много скаженыхъ псôвъ, але пане начальнику, ещемъ нѣколи не бачивъ такъ страшно скаженого пса, якъ отсей. О! о!"

Начальникъ, гôдный чоловѣкъ, але такожь дуже наполоханый, похитавъ головою и роздумувавъ.

„Важна справа! Дуже важна!" муркотѣвъ вôнъ пôдъ носомъ. „Але чи вы есьте певні, що той песъ е скаженый, якъ вы думаете?"

„Такъ скаженый, якъ я думаю!" кричавъ панъ Бернардъ. „Якбы вы його бачили, якбы вы побачили пѣну на його писку, його завернені очи, страшну шерсть! То не бувъ песъ, то бувъ тигръ! Такъ, тигръ, тигръ!"

Вôдтакъ торжественно поглянувъ начальникови въ очи, и сказавъ поволи и спокôйно:

„Пане начальнику, тутъ цѣлкомъ не розходить ся о політику, тутъ розходить ся о добро жителѣвъ нашого мѣсточка, о ихъ охорону и безпеченьство, розумѣете? Вы вôдтягаете ся вôдвѣчальности, котра на васъ спадае, если сейчасъ не возьмете ся енергічно до дѣла, то пожалуете того, пане начальнику. Се говорю вамъ я, Бернардъ, нотарь".

Панъ Бернардъ бувъ провôдникомъ партіи опозиційнои, и ворогувавъ зъ начальникомъ.

Послано по громадского комісаря.

* * *

Туркъ, до котрого нѣхто не важивъ ся приступити, знайшовъ на смѣтнику телячу кôсть, присѣвъ на землю и зачавъ еѣ огризати.

Громадскій поліцай, уоруженый стрѣльбою, котру давъ йому начальникъ, въ товариствѣ наполоханои, але цѣкавои товпы, наближивъ ся на десять крокôвъ до бѣдного пса.

Зъ балькону ратуша приглядали ся цѣкавому видовищу начальникъ мѣста и панъ Бернардъ, нотарь. Начальникъ не мôгъ здержати ся и завважавъ: „Цѣкаве! А вôнъ прецѣнь гризе кôсть!"

„Такъ, гризе, нуждения, скажена звѣрюка!" вôдповѣвъ панъ Бернардъ, и крикнувъ до громадского поліцая:

„Стôй, не наближайсь бôльше, нещасный!" Хвиля була торжественна.

Громадскій поліцай, зъ шапкою на головѣ, зъ дрожачимъ лицемъ героя, що тягне на вôйну, зворушеный, приложивъ стрѣльбу до рамени.

„Не спѣшити ся!" вôдозвавъ ся якійсь голосъ.

„Не трать часу!" загомонѣвъ хтось иньшій.

„Мѣряй въ голову!"

„Нѣ, мѣряй прямо въ серце!"

„Спокôйно!" крикнувъ поліцай и скинувъ на землю шапку зъ головы, котра йому въ мѣреню заваджала. „Спокôйно!"

И вôнъ мѣрявъ. Туркъ, бѣдне и нещасне сотворѣне, покинувъ недогрызену кôсть, и поглянувъ на товпу своимъ лагôднымъ и тревожнымъ зоромъ. Глубока тишина. Жѣнки позатикали собѣ уши, щобы не чути грôмкого выстрѣлу, мущины блискали очами и тримали ся купы. Всѣ ождали чогось незвычайного, чогось страшного.

Громадскій поліцай мѣрявъ.

Бумъ! Крахъ!

Въ тôй хвилѣ почули всѣ рôздираючій серце дзявкôтъ болю, и протяжне, сумне выте заповнило мѣсточко. Песъ схопивъ ся, кривулячи на трохъ ногахъ, зачавъ утѣкати а дорогу свою значивъ каплями крови.

А коли песъ утѣкавъ, пригнобленый поліцай оглянувъ свою стрѣльбу. Товпа вызиваючи, зъ отвертыми устами глядѣла на поліцая, начальникъ мѣста, панъ Бернардъ и панѣ Бернардова дрожали въ невдоволеня и злости.

* * *

Туркъ бѣгъ цѣлый день; на трохъ ногахъ перескакувавъ черезъ поля, дороги, лѣсы и села. Вôдъ часу до часу задержувавъ ся, щобы облизати свои раны. Всюда передъ нимъ выринае страшна поголоска, що се скаженый песъ. Його зôръ прибитый и пригнобленый, його шерсть помервлена, його дорога повна кровавыхъ слѣдôвъ. Села и селяньскі загороды суть остережені передъ нимъ и боронять ся. Всюда кидають камѣнемъ, бють патиками и вôдганяють. Єго бѣдне тѣло, се одна велика рана, його кровь тече щоразъ сильнѣйше и закрашае траву куда перебѣгае и жерела, въ котрі кидае ся, щобы усмирити свôй боль. А вôнъ бѣжить, бѣжить щоразъ дальше, и потикае ся о камѣне, купки землѣ, о снопы збôжа, а всюда, де лишь покаже ся, розносить переполохъ.

Передъ вечеромъ зайшовъ на поле заросле высокимъ збôжемъ, котрого золотымъ колосомъ обертавъ подувъ на всѣ боки. Дрожачи, примѣстивъ свои смертельно помучені члены на чудовыхъ пôльныхъ цвѣтахъ и тамъ, середъ перекликуваня ся залюбленыхъ перепелиць, середъ чудового спѣву соловѣя въ недалекôй гущавинѣ, середъ божественнои природы, котра кладе ся на нôчный супочинокъ, тамъ безъ наименшого звуку, скôнчивъ свое собаче жите.

Перевѣвъ Ж. Б.

В справі духовної часописи.

В сім ділі позволю собі сказати слів кілька.

Гадка піднесена о. Улицким має свою розумну підставу. Наш нарід, чи властиво люд наш, любуеть ся дуже в побожній лектурі і за нею питае. Перша користь практична з науки читаня для сельского хлопця або дівчини, щоби помолитись на книжці. Се гордість для їх родичів. Сей обяв запримітив я в часі моеї кільканайцятьлітної душпастирскої практики в всхідній части Галичини.

Много разів зайшовши неподівано до читальні або і до звиклої хати заставав я гурток людий при читаню побожних книжок. Варто поглянути, коли нераз вправний лектор читае виразно яку повістку релігійно-морального змісту і з як напруженою увагою слухае его скуплений кружок слухачів. Слези видко в очах їх і чути побожні зітханя. Такі річи, видко, промовляють до чувства люду. По читаню розвиваесь на той темат дискусія, полишаюча як найблагороднійші вражіня в серцях участників. Оказуесь, що такі побожні повістки, леґенди з житя сьвятих відповідають успособленю нашого люду і ділають додатно на его религійне образоване.

З другої знов сторони той самий люд любить веселі і забавні повісточки, приповідки і сьміховинки, щоби по тяжкій праци і серед тяжких невзгодин житя троха забавитись і розвеселитись. А як сего рода духовного розвеселеня і осолоди не знайде, то шукае її в корчмі і в пияtиці. Отсе характеристична черта вдачі нашого руско-украиньского народа.

А насупротив дуже дивним являесь факт, що наш сельский нарід річий практичних з его власного фаху не радо читае. Думаючи що розправи о рільнім господарстві будуть їх найбільше інтересувати і заохотять до просьвіти, я з моеї сторони підносив в читальни квестиї о управі рілї, о хові худоби, о гною, о плодозміні, о лїченю домашних зьвірят — однак люди повідали, що вони ґаздувати уміють самі коби лише мали поле. Мали слушність о стілько, що дуже скупо посідають поля, але щоби наука в господарстві рільничім була непотрібна в тім помилялись. Але з часом переконають ся, що були в блуді. На разі се факт. Любить також наш селянин читати за війни, за цісарів, котрий мае більше війска, більше краів, котрий дужчий і богатший. Отсе вірний образ духових потреб нашого люду. На першім місци у него лектура побожна. Знаю наш люд, бо працюючи межи ним в старім краю довший час, не тримав ся з далеко від меншого брата, але з ним разом трудив ся для его душевного і земного добра, поділяв его долю і недолю і не одно задля него перетерпів. Наш селянин дуже недовірчивий, але часом як зобачить, що хто щиро з ним думае, отворить свою душу, где глубоко на дні укритий жаль до своїх несовістних політичних гнобителів, часом покаже свое кровію обкипіле серце з болю від гнету, переслідованя і визиску своїх відвічних ворогів.

Потїху знаходить в вірі. Отже вертаючи до річи кличу до моїх товаришів тут в Америці: нам треба духовної часописи, даймо народови тото сьвітло і той корм духовний, якого від нас домагае ся.

Hazleton, Pa. 27-го Січня, 1905.

о. Іван Велигорский.

ДОПИСИ.

Зъ Лемковщины.

У насъ теперь зима острá, морозна и снѣжна; морозы такъ сильнѝ, що по стайняхъ худоба не може вытревати, понеже поводъ худобую всьо замерзае. Люде повôдморожували руки, ноги, уха. Вôкна позамерзали по хатахъ, люде мешкають якъ по темницяхъ. Снѣги, вѣтры и морозы гуляють ажь пташенята въ воздусѣ гинуть.

Одному парубчакови захотѣлось горѣвки и пôшовъ на дорогу до лѣса вартувати, куда то Ропичане, Маластовяне палюнку изъ Роздѣля перено ся и тамъ удалось ему немалый боклашокъ вôдобрати. Пôдпивъ собѣ добре, а решту заховавъ въ лѣсѣ, щобы было на дальшѝ часы, але жандармерія зловила его и вôдставила до суду, де буде собѣ вôдпочивати ажь до весны. Такій пташокъ!

Куба Бялонь зъ Кригу убійникъ своеи жены зôставъ засудженый на доживотну вязницю. Спродавъ ще бѣдачиско кавалокъ ґрунту на рекурсъ до Вѣдня, але то помогло тôлько адвокатови, бо взявъ 200 коронъ. Куба вôдобравъ женѣ жите, то и собѣ два разы хотѣвъ вôдобрати коли сидѣвъ въ арештѣ. Въ Горлицяхъ повѣсивъ ся на ремени а въ Яслѣ на камізельцѣ, але за слабе было вѣшалище, тожь урвало ся и вôнъ упавъ на пôдлогу, наробивъ рейваху, що и арештанты за якійсь часъ мусѣли его вартовати.

Роздѣле, 4. Сѣчня, 1905.

А. Пижь.

Зъ Лансфордъ, Па.

Часы у насъ суть добрѝ, робота иде, робимо по 9 годинъ вôдъ першого Сѣчня 1905, але роботу тяжко дôстати. У насъ Русины жіють въ згодѣ, оденъ другому вôддае честь яка ся ему належить, по христіяньски. Тыми днями маемо смутокъ, бо намъ Господь забравъ двохъ нашихъ Братôвъ несподѣваною смертію. Дня 14-го Сѣчня померъ Павло Мочарскій, мавъ лѣтъ 31, походивъ родомъ зъ Галичины села Мощанець, повѣтъ Букôвско. Належавъ до мѣсцевого Братства, такъ само и до Р. Н. Союза вôдъ 3 октобра 1897. Другій Андрѣй Євчакъ, рокôвъ 38, родомъ зъ Угорщины, села Берешôвъ, повѣтъ Гомонна. Бувъ добрымъ братомъ въ мѣсцевôмъ Братствѣ такъ само и Р. Н. Союзѣ вôдъ 15. сѣчня 1899 р. Оба зôстали забитѝ наразъ а и третій зъ ними Джовъ Ґутъ, котрый ненадежавъ до жаднои орґанізаціи. Бувъ родомъ зъ Кунава, п. Новый Санчь. Днесь вдовицѣ зъ дрôбными дѣточками проливають гôркѝ слезы за ними.

Дорогѝ Братя и Сестры! возьмѣть собѣ прикладъ зъ тыхъ Братôвъ, котрѝ пôшли на вѣчный спочинокъ. Нетратьмо часу и центôвъ на такѝ забавы що намъ суть шкôдливѝ на нашôмъ здоровлю а часами и на славѣ, але обернѣмъ ся зъ Духомъ Божимъ до поправы и коли маемо способнôсть записуймо ся до Руского Н. Союза, бо то есть намъ потрѣбно забезпечити самыхъ себе и свою родину.

Дня 18. Децембра вôдбувъ ся въ насъ рôчный мітинґъ Бр. Р. П. Богородицѣ, на котрôмъ переглянено рахунки за рôкъ 1904. Рахунки були точно оголошенѝ скôлько було доходу и розходу.

Доходу було .	$1000.22
Росходу . .	659.97
Остало . .	340.25
Зъ попередного року остало .	882.19
На р. 1905 остае Каса . . .	$1222.44

Опôсля зачали выбирати Урядъ на рôкъ 1905, але всѣ були вдоволенѝ зô старыхъ урядникôвъ и они зôстали на мѣсци, тôлько секретарь „Союза" Михаилъ Терепанъ и секретарь мѣсцевого Бр. Иванъ Поляньскій вôдмовились. Складаемо имъ сердечну подяку за ихъ труды коло нашого братства и „Союза".

Такожь складаемо подяку о. Орестови Злоцкому за его труды, що намъ допомôгъ тое дѣло якъ найкрасше и найсправедливше, въ любви братерской выконати.

Урядниками на рôкъ 1905 суть: Левъ Монѣта, предсѣдатель; Петро Ґарбера, заступникъ; Сидоръ Скарлошъ, касіеръ; Юліянъ Сидорякъ, секретарь Союза; Павло Монѣта, секретарь братства; Андро Шугайда, дозорця касы; Опѣкуны хорыхъ: Иванъ Тхôръ, No 9; Андрѣй Даци, No 7; Иванъ Белей, No 6; Иванъ Бачовчинъ, Колдейлъ; Николай Юрчакъ, No 3; Андрѣй Касандеръ, No 11; Михаилъ Стронковскій, Нискегонинґ. Адреса братства:

Юліянъ Сидорякъ,
P. O. Box 91, Lansford, Pa.

Зъ Desloge, Mo.

Знаете любѝ читателѣ „Свободы" якѝ то суть веселѝ Рôздвянѝ Свята. Кождый чоловѣкъ чуе въ собѣ якусь радость, то пѣсню спѣвае, то про щось розумно зъ другимъ розмовляе. И на нашихъ плейсахъ досить були веселѝ свята. Бувъ у насъ о. Чаплиньскій зъ Сенъ Луі и вôдправивъ Повечеріе Велике. Всѣ були вдоволенѝ, але не довго тревала тота радость, бо въ понедѣлокъ на св. Стефана розôйшла ся несподѣвано сумна вѣсть, що померла молода и до того часу цѣлкомъ здорова жѣнка предсѣдателя нашого брацтва, Миколы Ренака. Кождого стискавъ жаль за серце на видъ небошки, що недавно була весела и здорова. Похоронъ вôдправивъ о. Чаплиньскій. Звычайно нещасте йде одно за другимъ. И такъ еще не скôнчивъ ся першій похоронъ, а вже въ Бонъ Теръ тяжко потовкло въ майнахъ Адама Бакана. На саме Богоявлене забило знова въ майнахъ въ Бонъ Теръ чотырохъ робôтникôвъ, мѣжь ними одного Русина Ивана Тирпака, а заразъ въ ночи забило другого Русина, Тымка Ревака.

Такто веселѝ свята помѣшали намъ такѝ страшнѝ нещастя.

Т. Р.

Зъ Монесенъ, Па.

Дорогѝ Братя и Сестры! Возьмѣмъ собѣ за примѣръ Єву Митрикъ, котра передъ кôлькома днями осталась вдовою зъ трома дрôбными дѣтьми. Щобы она почала теперь на свѣтѣ, якобы еѣ покôйный мужь не належавъ до нашого Р. Н. Союза? Чи мае она якій маетокъ тутъ въ Америцѣ, або чи мае ґрунтъ въ старôмъ краю? Нѣ. немае нѣякого маетку, а тыхъ триста доларôвъ що дôстала зъ головнои касы Р. Н. Союза, стали еѣ дуже въ пригодѣ. Всѣ берѣть собѣ еѣ за примѣръ и скоро вступайте до брацтва и Союза, бо не знаете що зъ вами завтра буде. Деякѝ люде кажуть, пощо менѣ вступати до Союза, я молодый и здоровый, нѣчого злого менѣ не стане ся. А я вамъ скажу, що и покôйный Юрко Митрикъ бувъ молодый и не пяниця, ажь ненадѣйно прийшла смерть и пôдкосила його молоде жите. Веселый и здоровый пôшовъ на нôчь до роботы, зогрѣтый напивъ ся зимнои воды, и заслабъ. Коли прийшовъ до дому, вже бувъ смертельно хорый, а заки приѣхавъ лѣкарь, вôнъ вже померъ. Отже не вôдкладайте на пôзнѣйше, але чимъ скорше приступайте до Союза, бо коли не дай Боже стрѣне васъ яке нещасте, то потому будуть Васъ зъ гробу выкидати дѣти и жена, щосьте имъ нѣчого не лишили.

Якимъ Цимбала.

Зъ Чішолмъ, Мінн.

П. Андрѣй Войталь, членъ братства св. Отця Николая, Р. Н. Союза вôддѣлъ 37 въ Chisholm, Minn., справлявъ хрестины 22-го сѣчня, на котрѝ запросивъ гостей зъ двохъ братствъ: св. О. Николая вôд. 37 и св. Арх. Мих. вôд. 116. Забава вôдбулась досыть честно; гостѣ забавлялись и при той нагодѣ забравъ слово п. Иванъ Сенѣвъ, та заохотивъ зôбраныхъ до складаня на Руску Бурсу. На руки п. Сенѣва зложили гостѣ слѣдуючѝ лепты на Руску Бурсу въ Америцѣ: Анд. Войталь 75 ц., его жена Параскевія Войталь 50 ц., ихъ дитина Марія Войталь 40 ц., Иванъ Фѣлѣховскій, Иванъ Круховскій и Пав. Плѣшка по 50 цт.; Андрѣй Семетковскій 30 цт.; Иванъ Войталь, Лука Фецнишь, Пет. Циґанъ, его жена Танька Циґанъ, его сынъ Василь Циґанъ, Федоръ Смôльницкій, Семенъ Борденъ, Йос. Курила, Юрко Семетковскій, Максимъ Жетичка, Кость Баранъ, Ив. Сенѣвъ, Дан. Шопа, Францъ Круховскій, Йосифъ Боберъ, Пет. Буртникъ и Йосифъ Шведюкъ по 25 цт.; Пет. Чатковскій, Петро Мовчко и Францъ Курила по 15 цт.; Михаилъ Савучка и Михаилъ Сенько по 10 цт.; разомъ $8.50.

Складаю сердечну подяку п. Андреєви и Параскевіи Войталь за такъ приемну забаву, най Господь дае, щобъ ихъ новонароджене дитя Марія росло имъ на потѣху.

Дякую честно всѣмъ жертвователямъ, котрѝ при забавѣ показались щедрыми и не забули про Руско-Народну Американьску Бурсу.

Зъ глубокимъ поважанемъ

Иванъ Круховскій,
секретарь бр. вôд. 116.

З Mc-Keesport-у.

З нагоди, котра лучила ся у нас дня 19-го січня загадав я дещо написати до нашої часописи.

Під взглядом етноґрафічним е у нас Русини двоякого рода. Перші, самі Галичане; другі, се Русини угорскі, наші „hegemony", котрі з Русинами нич спільного не мають, хиба що лише носять назву „Русини", та і того самого суть, хотяй досить покрученого обряду. Бо і як їх Русинами звати, коли у них по більшій части нема вже тої так милозвучної материної мови рускої, ні тих звичаїв ні обичаїв, котрі наш рускій нарід характеризують.

З такими то „Русинами" ми завязали були в перших початках зносини, а навіть дружбу, в тій цїли, щоби спільними силами стреміти до одної мети. Мали ми на ґадці одну спільну парохію і церков, до котрої вибудованя спільно ми трудились і кошта несли. Та не довго тревала наша приязнь і спілка. Бо коли побачили наші братя Угорщане, що вже самі в силї удержати ся, змінили свою ролю і почали ворожо виступати против нам. Не було іншої ради, як відлучити ся, і заложити відрубну парохію, що ми і зробили, полишаючи нашим „Союзникам" готову церков і дзвони, виключно нашими грішми куплені.

Всїляку долю переходила наша громада, хотяй дуже в короткім часї. Но найбільше лихолїте постигло нас тепер, бо вже минув місяць від виїзду о. Макара від нас на его давну парохію до Мт. Кармел, где его усильно запрошувано, а ми ще до нинї не маемо нїякого священика. Через цїлий той час, як і давнїйше, опікуе ся нами, і не забувае про нас Всч. о. Н. Стефанович, парох з Питсбурга. Так і в день сьвятого „Богоявленія Господняго", прибув до нас о. Н. Стефанович на відправу вечерні і. посьвяченя води. Людий на вечерни було досить споре число, котрі по скінченій церемонії почали розходитись. Іду і я та дивлю ся, аж ось у дверей церковних стоїть угорский піп, чи як они его кличуть „пан Ю. Медвецкий", — та своїми зависними очима майже що непоїдае тих усїх людий, котрі були присутні на вечерни і при посьвященю води. Потому вийшов і питае стаючих купками людий. „А що! чи та вода сьвячена лучша від моєї?" „А чи я так само води не сьвятив?" „А і ти тут?" „І тебе ту бачу?" „І ти до них прналежиш?" І багато т. п. До чого се веде, і що мае значити, спитаю вас любі мої братя? От надягнув вовк на себе овечу шкіру, щоби легше поміж стадо всунути ся і его пожерти. Не лякайте ся милі братя погрози „князя Медвецкого", що вас повикидае з церкви угорскої, бо і пощож там ходити? Маемо свою, тож горнім ся до своеї. Без сьвященика своего завсїгди не будемо, а в Господї надія, що в короткім часї прибуде, а тогди усе змінить ся на добре. Тим більше повиннисьмо ся разом горнути і про себе дбати, бо самі знаете, що е довг на церкві, котрий ніхто за нас сплачовати не буде. Захланніст свою показав „князь Медвецкий" ще і тим, що не досить що вліз до нашої церкви і напаствував спокійних парохіян, але навіть біг за відїзджаючим о. Стефановичом, тай робив ему докори, що приїхав до нас на відправлене вечерні і посьвячене води.

Наша відповідь до вас „пан отче Медвецкий" е слідуюча:

Дуже грубо помилились-те ся, сли гадаете, що тепер коли ми як сироти без власного пароха, будете могли скорше як іншим часом знищити нашу громаду, в цїли, щоби тим робом побільшити свою парохію. Того ніколи недіпнете. Опікунів, котрі нам насильно накидають ся ми не потребуемо... Тим більше що вже маемо одного, а е ним Всч. о. Стефановичь, наш добродій, опікун і покровитель, котрого ми завсїгди щиро і радо бачимо і витаемо, кілько разів до нас лише заїде.

Дружби і спілки з вами Словаками нам більше не потреба, бо нам ся і так ухами переливае ся.

Не судіть „пан отче Медвецкий" нашої церкви та не тримайте її за якусь геретицку. Лучше тримайте ся тої пословиці: „пильнуй свого носа а не чужого проса!"

Не грайте ролї Самарянина, бо занадто вас вовком чути.

А тим нас не застрашите, що будете перекінчиків виганяти в церкви своеї, бо тим нам віддаєте найбільшу прислугу, і чей такі бодай аж тогди прийдуть до переконаня і будуть тримати ся сего слова: „свій до свого."

Лучше віддайте ся праці для своїх, та учіть їх по руски говорити, коли руске імя носять, а тогди скорше гаразд буде.

А. Русин.

БАЧНÔСТЬ!

До всѣхъ Братствъ и вôддѣлôвъ Руского Нар. Союза!

Понеже на Головнôй Конвенціи въ Shamokin, Pa. референтъ статутôвъ, уложивъ табелю вступного — для ново приступаючихъ членôвъ, маючи на цѣли, що половина того вступного мае оставати въ касѣ мѣсцевыхъ братствъ, и щобы тая ухвала не перейшла, длятого установляе ся, щобы братства и вôддѣлы Р. Н. С. побирали вступне якъ слѣдуе:

Вôдъ 16 до 20 лѣтъ скôнченыхъ безъ вступного;

Вôдъ 21 до 25 лѣтъ скôнченыхъ вступне 25 цнт.;

Вôдъ 26 до 30 лѣтъ скôнченыхъ вступне 50 цнт.;

Хто мае 31 лѣтъ скôнченыхъ вступне 75 цнт.;

Хто мае 32 лѣтъ скôнченыхъ вступне 1.00 доляра;

Хто мае 33 лѣтъ скôнченыхъ вступне 1.25 дол.;

Хто мае 34 лѣтъ скôнченыхъ вступне 1.50 дол.;

Хто мае 35 лѣтъ скôнченыхъ вступне 1.75 дол.;

Хто мае 36 лѣтъ скôнченыхъ вступне 2.00 дол.;

Хто мае 37 лѣтъ скôнченыхъ вступне 2.25 дол.;

Хто мае 38 лѣтъ скôнченыхъ вступне 2.50 дол.;

Хто мае 39 лѣтъ скôнченыхъ вступне 2.75 дол.;

Хто мае 40 лѣтъ скôнченыхъ вступне 3.00 дол.;

Хто мае 41 лѣтъ скôнченыхъ вступне 3.50 дол.;

Хто мае 42 до 45 лѣтъ скôнченыхъ 5.00 дол.

Таке вступне всѣ братства и вôддѣлы Р. Н. С. мають побирати вôдъ ново приступаючихъ членôвъ.

Вôдъ Головного Уряду Руского Народного Союза:

К. Кирчôвъ, предс.,
С. Ядловскій, секр.,
А. Шаршонь, касіеръ.

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Чарнецького 26, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба всеґда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не один грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Сестры, Русинки, лучѣмъ ся разомъ!

Отсими словами вôдзываюсь до васъ рускѣ дѣвчата и жѣнки, що жиєте тутъ въ Америцѣ и сподѣюсь, що мôй голосъ не прогомонить надармо.

Неразъ можна чути або читати, що якѣ дѣти така будучнôсть народа, значить, якѣ рускѣ дѣти, така буде будучнôсть руского народа въ Америцѣ. Але чи подумавъ хто коли о тôмъ, що якѣ жѣнки и матери такѣ и дѣти? Тожь если хочемо, щобы рускѣ дѣти були добрѣ, працьовитѣ, тверезѣ, патріотичнѣ, поступовѣ, то мусимо передовсѣмъ старатись, щобы такими були ихъ матери, бо хтожь має бôльшiй вплывъ на характеръ и успособленє дитини якъ не его рôдна мати?

На жаль, до сего часу мало хто про тое думавъ; мы, рускѣ дѣвчата и жѣнки спали (хочь и не всѣ) а наши мужчины сварились а все ще сварять ся за вѣры, то за поповъ, то за фонетику и етимологію.... Правда наши браты, мужѣ и взагалѣ мущины попри безконечну сварку здобулись и на щось лѣпшого. Побудовали церкви и школы, мають брацтва и орґанізаціи, мають свои часописи, читальнѣ и т. п., але все то переважно служить только для ихъ интересôвъ и користи, а для насъ, для рускихъ дѣвчатъ и жѣнокъ майже нема нѣчого. Тихъ кôлька маленькихъ сестричныхъ брацтвъ ще за мало, щобы заспокоити нашѣ потребы и тому не диво, що зъ насъ мало котра належить до орґанізаціи, бо не має де, а декотрѣ нашѣ рускѣ жѣнки и дѣвчата пхають ся до чужихъ, до Словаковъ та до Поляковъ и вмѣсто стояти на сторожи рускои народности въ Америцѣ, самѣ вынародовляють ся.

Сестры! Такъ дальше не повинно бути! И не буде, если тôлько у насъ знайде ся троха енергіи и любови до свого руского. Намъ треба старатись о пôднесенє самихъ себе пôдъ кождымъ взглядомъ, бо другѣ, якъ видно, або не хотять, або не могуть нами заняти ся. А пôднести ся можемо не поєдиничо але тôлько разомъ, спôльными силами. Що такъ есть, видимо найлѣпше на другихъ жѣнкахъ и дѣвчатахъ: словенськихъ, польскихъ, нѣмецкихъ и американьскихъ. Они злучились въ великѣ орґанізаціи и працюють для полѣпшеня свои долѣ и для добра того народу до котрого належать. Те що мають вже другѣ, можемо зробити и мы, Русинки, если возьмемо ся разомъ за руки. Мы можемо також мати свою жѣночу орґанізацію. Можемо мати орґанізацію, котра-бы дбала передовсѣмъ о нашѣ жѣночѣ интересы, помагала намъ полѣпшати нашу долю, розкривала намъ нашѣ очи. Що бôльше, мы моглибъ мати навить свою руску жѣночу часописъ, якъ мають: Чешки—ческу, Польки—польску и т. д., котра бы насъ просвѣчала, учила насъ якъ сповняти нашѣ обовязки, заступала нашѣ права. Все те можливе, если только злучимось разомъ зъ любовю, вѣрою и надѣєю на лѣпшу будучнôсть. Але щобы до того всего могли мы дôйти, мы мусимо хоронитись тихъ блудôвъ, якѣ робили и роблять нашѣ братя, мужѣ, вôтцѣ и т. д. Мы мусимо злучитись всѣ якъ одна, безъ взгляду на те чи котра походить зъ Галичины, чи зъ Угорщины, або чи одна унiятка а друга православна, чи яка тамъ. Всѣ а всѣ мусимо злучити ся разомъ.

Вправдѣ кажуть, що „бабы" не годнѣ разомъ погодитись, але я вѣрю, що годнѣ, если лишь имъ справдѣ ходить о якусь добру рѣчь, а не вывисшуванє себе понадъ другихъ, або щось подôбного.

Тому подаю пôдъ розвагу всѣмъ Сестрамъ Русинкамъ таку гадку:

1) щобы мы зôйшли ся на мітинґъ, (найлѣпше до Джерзі Сити або Ню-Йорку, бо тамъ найбôльше рускихъ дѣвчатъ и жѣнокъ), порадитись чи треба намъ такои жѣночои орґанізаціи.

2) Щобы на тôмъ мітинґу брали участь делеґатки зъ тихъ сестрицтвъ якѣ вже суть и другѣ жѣнки.

3) Щобы на мітинґу жаденъ мущина не мавъ права голосувати, хочь мавъ бы право забирати голосъ тотъ, котрому бы комітетъ мітинґу тое дозволивъ.

4) Розумѣє ся, що если-бы такій мітинґъ вôдбувъ ся и орґанізація заложено, то треба бы заразомъ ухвалити и статуты.

Сестры! Гадка яку пôдношу, не є маловажна не тôлько зô взгляду на насъ самихъ, але и на будучнôсть руского народа. Памятайте, що якъ хто си постелить такъ ся выспить, и що если мы и дальше будемо такѣ байдужнѣ, то зъ насъ будуть высмѣвати ся не тôлько чужѣ народы, але и нашѣ власнѣ браты, мужѣ, вôтцѣ, а колись и дѣти, та будуть казати, що „бабы" нѣчого не годнѣ зробити. Тожь покажѣмъ свѣтови, що и мы щось годнѣ, що и мы не послѣднѣ, що и мы хочь прикованѣ обставинами до фабрикъ, бедрумôвъ та кухнѣ — бажаємо бôльше свѣтла, хочемо йти впередъ, а тодѣ певно здобудемо собѣ честь на американьскôй земли.

Отсихъ кôлька словъ сказала я до васъ Сестры Русинки въ Америцѣ въ надѣѣ, що и вы скажете въ тôмъ своє слово та що незадовго зôйдемось на перші руско-американьскій жѣночій мітинґъ и заложимо руску жѣночу орґанізацію въ Америцѣ.

Анна Курила.

Представленє „Вифлеемской Ночи" въ Yonkers, N. Y.

Святочный день. Рôздво Христове. Дитина Божа прийшла на свѣтъ. Хтожь не пôйде ей повитати? Хтожь не пôйде зложити ей серця даръ? Хтожь не поклонить ся ей?

Всѣ люде вдячнѣ ей. Всѣ до неи прибѣгають, щобъ въ найглубшôй, найсердечнѣйшôй покорѣ офѣровати себе, своихъ дѣтей, свои родины своему Спасителеви.

Настрôй святочный. Щобъ той настрôй вôлляти въ людей, правлять ся Богослуженя, читають ся Писанія, голосить ся Слово Боже.

Радôсть сходить въ людскѣ душѣ — небесна радôсть.

Щобъ тую радôсть ще бôльше пôднести нашѣ братя въ Йонкерсъ, Н. Й. дають выставу театральну.

А выстава ся ставить людямъ передъ очи усѣ по дѣѣ великои „Вифлеемскои Ночи".

Людъ зрить на свои власнѣ очи чудеса, якѣ дѣяли ся въ нôчь приходу Спасителя.

Напередъ выходять на сцену сумнѣ тѣни людей, котрѣ день въ день очѣкують Месіи. Имъ здає ся, що очѣкуваный Спаситель колись прийде, та они певнѣ, що Єго ще нема. И жаль ихъ тоє томить, и пригноблюючій смутокъ сунесь на ихъ старѣ, пожовклѣ твари. Въ непогамованôмъ жалю они взносять свои руки до неба, щобъ небо помиловало ихъ. Молять ся и спѣвають. А тутъ зъ гущѣ выпадають римскѣ жовнѣры и глумлять ся надъ ними и надъ ихъ невысаслою вѣрою. За ними бачать зрѣтелѣ Назарянина, котрый чуючи прекраснѣ пѣсни, плывучѣ зъ небесныхъ облакôвъ, есть певный, що Спаситель прийде на свѣтъ ще сеи ночи, и въ тôй певности и надѣѣ Богу вôддає душу. Вôдслона спадає, а декотрѣ люде зъ публики, заливають ся слезами.

Въ другôмъ актѣ показує ся Вифлеемска звѣзда. Поснувшѣ пастирѣ будять ся зô сну и въ перестраху дивлять ся на чудо. Пѣсня Ангелôвъ: „Потѣште ся, не бôйте ся" ихъ успокоює, и они въ найвысшôмъ подивѣ прислухують ся святочному голосови: „Слава во вышнихъ Богу, и на земли миръ, во человѣцѣхъ благоволеніє". Являє ся Ангелъ Божій. Они падають на колѣна, и выслухавши ангельскои звѣстки про Спасителя збирають ся ити до Нього зъ дарами. Оденъ зъ нихъ каже:

Та зъ порожными руками
Не пôйдемо въ Вифлеємъ
Хоть мы бѣднѣ всежь мѣжь нами
Подарунокъ чей найдемъ.

Другій каже: Ягнятко!

Третій каже: Козлятко!

Зновь першій зъ нихъ каже: Я зновь пару голубятъ!

Четвертый говорить:

Душу щиру дамъ въ офѣру,
Чей ей стане Господь радъ.

Въ кôлька мінутъ пôзнѣйше вôдслона спадає при спѣвѣ: „Христосъ роди ся, воплоти ся".

Третій актъ розпочинає ся спѣвомъ дворакôвъ, якѣ спѣвають въ честь царя Ирода. По хвили вôнъ самъ входить зô своєю стіттою. Се має бути пиръ. Авторъ „Вифлеемскои ночи" показує намъ царя, якъ пяницю, котрый забувъ про Бога и його законъ. Якъ зъ одной стороны вôнъ усе бенкетує, такъ зъ другой стороны слуги его згнущають ся надъ нещасным народомъ, и здирають его до послѣдного. Таке царство довго не може стояти. На се Иродови и натякає Праведникъ словами:

Якъ Валтазаря я тя скину
Ажь въ преисподныя землѣ,
Огнемъ скараю всю провину
Корисъ Ироде и дрожи!

На земли буде панувати Новый Царь, о котрого рождествѣ чули три царѣ, и приходять до Ирода, щобы сказавъ имъ, де той царь родивъ ся. Иродъ самъ о тôмъ нѣчого не знає, и тому питає ся священникôвъ, котрѣ Иродови и другимъ царямъ выясняють про прихôдъ Нового Царя зô святыхъ книгъ. Иродъ зъ початку зôстрашивъ ся и засмутивъ ся, та въ концѣ почувши при своимъ боку мечь каже до атамана:

Завтра о всходѣ, въ повнотѣ силы
Пôдешь и дѣти всѣ якъ (дно,
Що еще третій рôкъ не прожили
Кажешь убити ..

Атаманъ каже, що такъ, якъ Иродъ каже, вôнъ зробе. По семъ вôдслона спадає.

Въ четвертôмъ актѣ пастырѣ, царь, подорожнѣ говорять и спѣвають о новонародженôмъ Спаситслю Пôдчасъ ихъ розмовъ и спѣвôвъ изъ неба бѣ луна. Актъ сей кôнчить ся коляд ою „Богъ предвѣчный".

Въ послѣднôмъ вôдслонѣ вертепъ, а въ вертепѣ Иисусъ Христосъ. По правôй сторонѣ клячить св. Йосифъ, а по лѣвôй Пречиста. Въ головахъ Ангелъ, а нисше Царѣ зъ дарами и пастирѣ. Надъ вертепомъ яснѣє звѣзда.

О! того не можна выcловити, що дѣяло ся въ душѣ публики, котра въ числѣ около 600 людей споглядала и дивувалась всему тому, що дѣяло ся на сценѣ. Въ часъ выставы всѣ сидѣли, мовь бы занѣмѣли. Нѣгде нѣхто и не ворухне ся, а якъ де дитина заплаче, то заразъ и замовкне.

Взагалѣ, представленє выпало дуже добре. Все було добре: и гра аматорôвъ и спѣвы пôдъ упрôвою учителя Симеона Вохны, и образки зъ житя Исуса Христа, якѣ показувано помежи актами, и спѣвъ панны Frances S. Bailey при акомпаніяментѣ панны Ackerley передъ пôднесенємъ вôдслоны и помежи другимъ и третымъ актомъ.

Замѣтити належить, що на представленю було около 30 Американцѣвъ, помѣжь ними много значныхъ людей, якъ суперінтендентъ телефоновои компаніи, посолъ до леґіслатуры, дирекtорки школъ и т. и.

Въ представленю помагали также Американцѣ, а особливо Mr. Hinchcliffe и Mr. Jones, котрымъ на сѣмъ мѣсци належить ся щира подяка.

Подяка также належить ся диріґентови п. С. Вохнови за щиру працю коло вывченя спѣвôвъ, пп. Титламъ, за режисерство, якъ также симъ аматорамъ та аматоркамъ, котрыхъ имена подаю поимeнно:

П-амъ: Гр. Висневескому, Осифови Варисѣ, Авкс. Телепови, Александрови Трембачови, Иванови Спякови, Мих. Ґлюзови, Ив. Ґузому, Ив. Кваспи, Ив. Дошнѣ, Сем. Ступиньскому, Мих. Скирпанови, Ив. Шевчикови, Серафимови, Ив. Павчикови, Сем. Палюхови. Каролеви, Гр. Трепкалѣ, Йос. Ґебейови, Сильв. Пелехачови, Семанови Фецкови, Ив. Хомѣ, Маркови Хомѣ, Семанови Гайдошови, Федоркови, Вас. Хомѣ, Ил. Микулякови.

П-ямъ: Єлисаветѣ Висневской, Аннѣ Скрипакъ, Магдалинѣ Скрипакъ, Маріи Слота, Оленѣ Неґребецкôй, та Оленѣ Ковальчикъ.

Участникъ.

Заворушеня въ Росіи.

Петербургъ 22. Нынѣшный день принесъ ожидану кровавую купѣль. Тысячѣ россійскихъ робôтникôвъ згинуло въ борбѣ за волю. Они проляли свою кровь въ надѣѣ, що проваліть ся россійске тираньство, а запанує свобода и рôвнôсть. Історія свѣта не пригадує собѣ такъ жорстокои рѣзнѣ, яку урядивъ рядъ россійскій своимъ горожанамъ. Годѣ докладно означити, кôлько згинуло людей. После урядовыхъ обчисленъ, а можна сумнѣвати ся, що до ихъ точности, забитыхъ в 2000, а раненыхъ 5000. Рѣзня була страшна и въ історіи безпримѣрна. Козаки рубали шаблями всѣхъ, кого стрѣтили. Хто утѣкавъ, до того стрѣляли зъ карабінôвъ, або зъ револьверôвъ. Ся кровава рѣзня вôдбула ся на приказъ правительства, щобы въ сей способъ вôдстрашити вôдъ революціи не лишь мешканцѣвъ Петербурга, але и цѣлои Россіи. Однакъ правительство не осягнуло своей цѣли, бо мѣсто вôдстрашити народъ, еще бôльше его заворушило. Страшну месть стягнули на себе жовнѣры за свою жорстокôсть. Коли нынѣ вечеромъ оденъ старый ґенералъ переѣздивъ черезъ улицю, товпа народа кинула ся на него и забила его.

Недѣля 22. година 8 год. 30 мінутъ вечеромъ. Зъ настромлеными баґнетами стереже вôйско вступу до середины мѣста. На улицяхъ позапалюванѣ огнища, при котрыхъ вôйско грѣє ся. Палаты царскѣ, великихъ князѣвъ и другихъ личностей стережуть густѣ кордоны вôйска.

Рѣзня безборонныхъ робôтникôвъ, що хотѣли йти до царя зô скаргою на его чиновникôвъ и зъ домаганємъ ся бôльшои свободы, выдасть ся намъ еще страшнѣйшою, коли зважимо слѣдуючѣ обставины: Попъ Ґапонъ и другѣ революціонеры збирали народъ, уряджували зборы, аґітували, тримали промовы, а поліція всьо то бачила а цѣлкомъ сему не противилась. Ажь коли весь народъ зôбравъ ся до купы, тогдѣ вôдважне вôйско россійске достало зъ горы приказъ стрѣляти въ товпу. Се було такъ зъ горы уложене, абы числомъ убитыхъ всѣхъ вôдстрашити вôдъ великого дѣла. Тутъ якъ разъ показує ся варварскôсть, гôрша вôдъ поганьскои, ряду россійского. Чому позвали на зборы, на вѣча, чому позволили зôбрати ся народови въ купу, чи на те, щобы очи царскѣ и всѣхъ князѣвъ кровопійцѣвъ забавити рѣками робôтничои крови, цролятои на улицяхъ мѣста въ борбѣ за волю?

Парижь 22. Доносять тутъ, що въ многихъ фабрикахъ Фінляндіи робôтники застрайковали, и що розходять ся поголоски, що цѣла Фінляндія готовить ся до повстаня. Як-

звѣсно агітація революційна веде ся також и середъ войска. Подчасъ тыхъ уличныхъ борбъ въ Петербурзѣ, лишь въ однôмъ случаю сповнила ся надѣя страйкуючихъ, именно, що вôйско вôдмовило послуху и не хотѣло на нихъ стрѣляти. Стало ся се на мостѣ Миколая. Коли товпа робôтникôвъ зложена зъ кôлькохъ тысячь людей наближала ся до мосту, выслано проти неѣ два полки пѣхотинцѣвъ и кавалеріи. „Не стрѣляйте на робôтникôвъ, вôдкиньте свое оружіе!" кричали робôтники. И справдѣ 200 жовнярôвъ вôдкинуло свои ґверы, але офіцеры зъ шаблями въ рукахъ кинули ся на другихъ и приневолили ихъ до стрѣляня.

Лондонъ 22. Лишь кôлька особъ знае, де теперь пробувае царь. Вôдъ четверга мѣсце його побуту заховане е въ тайнѣ. Однѣ кажуть, що вôнъ находить ся въ Царскôмъ Селѣ, другій, що въ Зимовôй Палатѣ, а иныи знова кажуть, що вôнъ е въ палатѣ царицѣ вдовы.

Петербургъ 23. Приклонники царя и всѣ вороги волѣ народа думають теперь, що всѣ стремлѣня російского народа до свободы, суть розбиті и знищені. Они думають, що російскій народъ, скупавши ся у власнôй крови е вже немôчный и не спосôбный до борбы зô самодержавіемъ. Але се е груба помылка. Зô всѣхъ бôльшихъ мѣстъ по цѣлôй Росіи доходять вѣсти про великій заворушеня. Въ самôмъ Петербурзѣ по кровавôй вчерашнôй рѣзнѣ, умы народа цѣлкомъ не успокоили ся, але радше наповнила ихъ жадоба пôмсты. Середъ войска, котре безъ устанку мусить стеречи улиць мѣста пануе велике невдоволенє.

Петербургъ 23. Нынѣ не забито въ мѣстѣ нѣкого.

Число забитыхъ и раненыхъ, подане вчера, годить ся зъ числомъ поданымъ зарядами шпиталѣвъ и трупаренъ. Цѣле мѣсто знае докладно кôлько е людей забитыхъ и раненыхъ, и скрайно е обурене на великого князя Владимира, котрый донѣсъ цареви, що згинуло лишь 76 людей, а раненыхъ е 233. Такій числа подала урядова часопись. Нынѣ дôставъ кождый жовнѣръ по 12 острыхъ патронôвъ. Цѣле мѣсто е дуже заворушене. Народъ е такъ обуреный, що не зважае на нѣяке небезпеченьство, але збирае ся по улицяхъ. Въ Кольпіно, 20 миль вôдъ Петербурга збирають ся громадно робôтники. Цѣлу нôчь тягнуть тамъ товпы народа. Тамъ мають ся зобрати уоруженй робôтники, а вôдтакъ вырушити на Царске Село. Нынѣ застрайковали робôтники въ фабрицѣ електричного освѣтленя, и многй улицѣ мѣста суть неосвѣтленй. Розходить ся поголоска, що нынѣ вечеромъ товпа робôтникôвъ напала на складъ оружя и здобула 1800 ґверôвъ и много патронôвъ. Нôчь по кровавôй купелѣ була страшна. На улицяхъ лежали трупы забитыхъ и тѣла конаючихъ робôтникôвъ. Улицѣ и хôдники зôльляни кровью. Въ многихъ мѣсцяхъ поуставлюванй барикады на улицяхъ. Мѣжь забитыми и ранеными много дѣтей и жѣнокъ. Улицѣ заповнені вôддѣлами войска. Робôтники держать ся домôвъ. Православный попъ Ґапонъ, провôдникъ революціи, котрый мавъ бути раненый, не находить ся въ рукахъ поліціи. Поліція усильно шукае його. Провôдники робôтникôвъ мали мати нараду, на котрôй порѣшили вôднести ся до чужихъ державъ зъ просьбою о помôчь. Правительство спровадило до Петербурга на оборону батюшки царя и самодержавія 100.000 жовнярôвъ. Подальшй передмѣстя Петербурга находять ся въ рукахъ робôтникôвъ, котрй поуставляли на улицяхъ барикады для обороны проти войска. Вôдгомонъ петербургскихъ заворушень розôйшовъ ся блискавкою по цѣлôй державѣ мимо того, що правительство строго заборонило подавати найменшй вѣдомости про петербургскй заворушеня и такъ въ Москвѣ заносить ся на ґенеральный страйкъ, такъ само и въ Варшавѣ. Тутъ на робôтничихъ зборахъ порѣшено, насамперѣдъ кинути ся на магазины зъ оружіемъ и доперва уоруживши ся стануть до борбы зъ правительствомъ, а не зъ голыми руками.

Въ Севастополю надъ Чорнымъ Моремъ запалили ся величезнй портовй будовлѣ. Огонь тревавъ кôлька годинъ и нанѣсъ необчислені шкоды. Здаєть ся, що огонь пôдложили робôтники.

Лондонъ 24. Вчера вечеромъ кинувъ хтось бомбу помѣжь вôйско, що патролювало по улицяхъ, и многй жовняры зôстали забитй. Населенє мѣста е такъ обурене на вôйско, що нападае на поодинокихъ жовнярôвъ чи офіцерôвъ и убивае ихъ на мѣсци.

Римъ 23. Папа римскій на вѣсть про заворушеня въ Росіи завôзвавъ всѣхъ католикôвъ, щобы не брали участи въ революціи, а самъ зарядивъ молитву, щобы Богъ вôдвернувъ нещастє, яке грозить самодержавію російскому.

Петербургъ 24. Нынѣ рано рôвно зô всходомъ сонця 20 до 30 тысячь робôтникôвъ вымашировало зъ Кольпіно до Царского села, щобы передати цареви петицію. Проти нихъ выслано реґіментъ пѣхотинцѣвъ и пôвъ батеріи пôльнои артилеріи. Въ вôддаленю пять верстъ вôдъ Кольпіну прийшло до стрѣчи мѣжь робôтниками а вôйскомъ. Робôтники ставили невеликій опôръ. Вôйско зачало до нихъ стрѣляти, а робôтники лишивши многихъ пораненыхъ цофнули ся назадъ до Кольпіно.

Робôтники намагались знищити зелѣзну дорогу мѣжь Петербургомъ а Царскимъ Селомъ, але вôйско не допустило до того. Въ цѣлôй Росіи революція сильно змагае ся. Ходять поголоска, що правительство мае намѣръ покôнчити чимскорше вôйну, щобы при помочи бôльшого числа вôйска придавити невдоволеныхъ горожанъ.

Парижъ 24. Доносять тутъ, що стрѣча робôтникôвъ зъ вôйскомъ пôдъ Кольпіно була страшна, мимо того, що много жовнярôвъ не стрѣляло на робôтникôвъ, але мѣрило высше або низше. Доносять тутъ також, що царь находить ся въ великôй тревозѣ и на нѣчо не може ся рѣшити. Такъ само безрадні суть міністры.

Петербургъ 24. Князь Святополкъ Мірскій, супротъ подѣй, якй мали мѣсце въ Петербурзѣ, е цѣлкомъ безрадный и стративъ всяку надѣю на мирну реформу. Властивымъ справникомъ петербурской рѣзнѣ е великій князь Владимиръ, котрый середъ такого заколоту на улицяхъ мѣста важивъ ся прилюдно показатись, удаючись вразъ зô своимъ сыномъ Борисомъ до Царского Села. Вôйсковый ґарнізонъ въ Петербурзѣ побôльшено о новыхъ кôлькананцять тысячь жовнярôвъ. Зъ Москвы доносять ■ про величезный страйкъ робôтникôвъ. Заносить ся тамъ на великй заворушеня подôбно якъ въ Петербурзѣ. Попъ Ґапонъ десь щезъ. Кажуть, що поѣхавъ до Москвы, щобы стануть на чолѣ страйку. Робôтники старають ся роздобути оружіе, бо бачать, що безъ него не дадуть собѣ рады. Товариство політичныхъ переступникôвъ, що ратували ся утечею за границю, постановило дати велику грошеву пôдмогу на цѣль революціи. Многй чужинцѣ опускають Росію. Правительство говорить, що се не е жадна революція, лишь страйкъ робôтникôвъ. Революціонеры розкинули помѣжь народъ вôдозву слѣдуючого змѣсту: Товаришѣ! Якъ довго иснуе самодержавіе, то нема и бесѣды про полученє нашои долѣ. Тому мы пôднимаемо нашъ прапоръ и домагаемо ся:

Сейчасового покôнченя вôйны.

Покликаня конституційныхъ заступникôвъ народа, котрй на пôдставѣ тайного рôвного и загального права голосованя будуть выбранй.

Знесеня всѣхъ клясовыхъ и расовыхъ привілеґій.

Ненарушимости особы и мешканя.

Свободы совѣсти, пресы, зборôвъ, слова, и свободы творити товариства політичнй и свободы страйку. — Въ Москвѣ вже зачавъ ся страйкъ. Такъ само доносять про страйкъ и заворушеня робôтникôвъ зъ Ковна, Лодзѣ, Вильна и Радомя, де прийшло до найбôльшихъ заворушень. Робôтники уоруженй въ револьверы и бомбы борють ся зъ вôйскомъ. Резервѣсты, що мали йти на поле вôйны на Далекій Сходъ, уоруженй въ ґверы, прилучили ся до робôтникôвъ. Робôтники ставили завзятый опôръ вôйску. По обохъ бокахъ много забитыхъ. Два разы розôгнали робôтникôвъ и они на ново зôбрали ся.

Берлинъ 24. Доносять тутъ, що знаменитый російскій писатель Максимъ Горкій, котрого творы и на нашу мову суть переведенй, зôставъ арештованый за те, що бравъ велику участь въ революційнôмъ руху.

Петербургъ 25. Вчера именовавъ царь ґен. Трепова ґенераль ґубернаторомъ мѣста Петербурга, вôддавши йому всяку власть, щобы лишь придавивъ заворушеня въ мѣстѣ и за всяку цѣну завѣвъ порядокъ. Ґен. Треповъ, бувшій ґен. ґуб. зъ Москвы звѣсный е въ цѣлôй Росіи зô своеи жорстокости. Заворушеня по цѣлôй Росіи. Въ мѣстахъ Ревель и Рига прийшло до борбы мѣжь страйкуючими а вôйскомъ. Много робôтникôвъ згинуло. Ситуація въ Петербурзѣ цѣлкомъ не змѣнила ся. Ґен. Треповъ выдавъ розказъ, що всѣ робôтники, если не повернуть до роботы въ протягу 24 годинъ, будуть вôдосланй до своихъ мѣсць приналежности. Нынѣ вôдбувъ ся похоронъ тысячѣвъ, що згинули въ недѣлю на улицяхъ мѣста. Забитыхъ везено на саняхъ на кладовища. Дуже много батькôвъ або матерей несло домовины малыхъ дѣтей забитыхъ на улицѣ козаками. 800 робôтникôвъ, занятыхъ въ фабрицѣ оружія въ Петербурзѣ зголосило ся до фабрики, що приступають до роботы. Коли однакъ ихъ впущено до середины, они позабирали оружіе и опустили фабрику.

Лондонъ 26. Въ многихъ мѣстахъ Росіи, резервісты, покликанй на вôйну, прилучили ся до революціи. Доносять тутъ такожъ, що попъ Ґапонъ знайденый поліціею мѣжь ранеными, находить ся въ шпиталю, а коли прийде до здоровля, зôстане розстрѣляный. Подѣй, якй мали мѣсце въ Петербурзѣ въ недѣлю, — повторяють ся теперь въ Москвѣ.

Парижъ 26. До нынѣ згинуло въ Петербурзѣ 4600 робôтникôвъ зъ рукъ російского вôйска. Се згинули не косооки, хитрй и поганьскй Японцѣ, але таки власнй російскй горожане, за те, що домагають ся волѣ, правъ чоловѣка.

Рига 27. Прийшло тутъ до бійки мѣжь робôтниками а вôйскомъ, при чôмъ згинувъ инспекторъ поліціи и двохъ жовнярôвъ а 7-мохъ е раненыхъ. Зô стороны робôтникôвъ згинуло 27 люда и двѣ жѣнки, а 30 особъ е раненыхъ и всѣ они суть въ шпиталю.

Берлинъ 27. Въ Радомѣ прийшло до кровавои стрѣчи страйкерôвъ зъ вôйскомъ, причôмъ згинуло 7 офіцерôвъ и 30 жовнярôвъ, а робôтникôвъ згинула майже цѣла сотка, а кôлька сотокъ е тяжко раненыхъ.

Петербургъ 25. Максима Горкого арештувала поліція при лôжку його умираючои жѣнки.

Римъ 25. Доносять тутъ, що ґен. Куропаткинъ вôдôславъ частину свого вôйска до Росіи, въ цѣли придавленя революціи.

Парижъ 25. Російска партія террористôвъ засудила царя Миколу на смерть за рѣзню петербурску, а засудъ сей мае бути въ найкоротшôмъ часѣ сповненый.

Петербургъ 27. Що правительство е теперь паномъ ситуаціи, се рѣчь певна, але що принесе завтра, або найблизшй дни, сего нѣхто не може предвидѣти. Безборонный народъ мусѣвъ уступити передъ баґнетами и кулями а такожъ передъ голодомъ, бо грошѣ вже вычерпались, отже мусѣли пôти до роботы. Мѣсто поволи прибирае давный выглядъ. Купцѣ вôтвôрюють склепы, часописи зачинають выходити, на улицяхъ рухъ якъ давнѣйше, вôйска майже не видко. Такъ само мирный выглядъ прибирае мѣсто Москва. Земство въ Нижнôмъ Новгородѣ выслало до Петербурга протестъ, проти рѣзнѣ, яка мала мѣсце въ Петербурзѣ. Правительство одержавши сей протестъ, телеґрафічно выдало приказъ поарештувати всѣхъ членôвъ земства. Поліція въ ночи напала на ихъ домы, вытягала ихъ зъ лôжка и волѣкла до вязниці.

Вôйна на Далекôмъ Сходѣ.

Токіо 23. Адміралъ Камимура опустивъ нынѣ Токіо и удавъ ся до своеѣ фльоты. Сподѣють ся, що владивостоцка фльота, котра вже зôстала поправлена незадовго выплине на море. Маринарка японьска занята теперь приготовленями до другой части вôйны. Нынѣ прибуло тутъ 309 російскихъ офіцерôвъ и 17 511 жовнярôвъ, полоненыхъ въ Портѣ Артура.

Лондонъ 27. Доносять тутъ, що вôйско Куропаткина що разъ бôльше зачинае негодувати проти вôйны домагаючись еѣ покôнченя.

Токіо 29. Росіяне заатаковали лѣве крило Японцѣвъ надъ рѣкою Гунъ, щобы заняти дуже важнй позиціи коло Сундену. Росіяне дотерли ажь до самыхъ укрѣплень. Тутъ вывязалась страшна борба. 10 тысячь Росіянъ и 5 тысячь Японцѣвъ згинуло. Ґен. Мищенко и Кондратовичъ раненй.

Лондонъ 30. Ходить тутъ поголоска, що Росія готовить ся до заключеня мира, що при теперѣшныхъ обставинахъ выдаєть ся бути конечнымъ.

Кажуть, що ґен. Куропаткинъ зачѣпивъ Японцѣвъ тому, щобы звернути увагу Росіи и свѣта на теренъ военный а не на внутрѣшнй заворушеня.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный председатель	КОНСТ КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.
Головный секретарь	С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ	АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Место-председатель.........С. Митренко
OLYPHANT, PA.
Заст. секретаря ....Йос. Кульчицкій
BALTIMORE, M. D.
Заст. касіера ....А, Яковичь
MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
Ник. Дембицкій......Mahanoy Plane, Pa.
К. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.

Ихъ заступники:

Ив. Сенько...................Jessup, Pa.
Ив. Посипанко..............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій...........Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій.............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій.......McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь.............Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.

До вѣдомости

секретарямъ братствъ, що належать до Союза.

Выказы мѣсячні треба посилати до головного секретаря враз зъ чеками або моніордерами на грошѣ, тôлько що на моніордерахъ треба выписывати имя касіера Alex Sharshon, Treas. L. R. N. U.

По декларацій, грамоты, вôдзнаки, статуты, книжочки до записуваня мѣсячного и т. п. рѣчи треба писати до головного секретаря.

Списъ новоприступившихъ, помершихъ або выступившихъ членôвъ треба посилати до головного секретаря.

До редакціи „Свободы“ треба засилати квіты на посмертне, адресы нововступившихъ, выступившихъ або померлыхъ членôвъ а такожь всѣ змѣны адресôвъ. Въ листахъ все треба написати докладно до якого братства (вôддѣлу) членъ належить.

Адресъ головного секретаря є: Mr. S. Jadlowski, Box 76, Jersey City, N. J.

Адресъ „Свободы“ такій: Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

МИХАИЛЪ КЕВЕШЬ, мужъ Маріи, членкинѣ Р. Н. Союза, вôддѣлъ 105 въ Glen Lyon, Pa., упокоивъ ся 16-го Януара б. р.

ПАВЛО МОЧАРСКІЙ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 16 въ Lansford, Pa., зôставъ забитый въ майнахъ 15-го Януара б. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Мощанецъ, пов. Сянôкъ.

АНДРЕЙ ЄВЧАКЪ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 16 въ Lansford, Pa., зôставъ забитый въ майнахъ 15-го Януара б. р. Небôщикъ походивъ зъ Угорщины, села Верестôвъ, стол. Земплинъ.

Вѣчная память!

Ч. 476. КВІТЪ $300.00

на триста долярôвъ, котрі п. Гриць Олексинъ отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Розаліи зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Trauger, Pa., Jan. 20. 1905.

Гриць Олексинъ.

Свѣдки { А. Овсакъ, Мих. Юростовскій
Иванъ Червенка, председ.,
Иванъ Гардый, секретарь.

Ч. 492. КВІТЪ $600.00

на шѣстьсотъ долярôвъ, котрі п. Теодозія Шкуратъ отримала яко посмертну запомогу по мужу Олексѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Plymouth, Pa., Jan. 21, 1905.

Теодозія Шкуратъ.

Свѣдки { Мих. Ярощакъ, Мих. Петрилякъ.
Анд. Канюкъ, председат.,
Стефанъ Гринякъ, секрет.

Ч. 496. КВІТЪ $300.00

на триста долярôвъ, котрі п. Єва Митрикъ отримала яко посмертну запомогу по мужу Юрку зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Monessen, Pa., Jan. 22, 1905.

Єв'а Митрикъ.

Свѣдки { о. Ставровскій, Ив. Чарножицкій.
Йосифъ Малютичъ, предс.,
Якимъ Цимбала, секретарь.

Ч. 497. КВІТЪ $600.00

на шѣстьсотъ долярôвъ, котрі п. Йоанна Ускца отримала яко посмертну запомогу по мужу Володимирѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Troy, N. Y., Jan. 20, 1905.

Йоанна Ускца.

Свѣдки { Петро Рончковскій, Иванъ Слишь.

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ Братовъ зъ McKeesport, Pa. и околицѣ, котрі належать до братства св. Йоана Хрестителя, що мітинґъ вôдбуде ся 5-го Лютого, то є въ недѣлю по першôмъ. Прошу всѣхъ, щобы ся являли на мітинґъ частѣйше. Будемо принимати новыхъ членôвъ.

А. Русинко, секретарь.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Гленъ Лайонъ. Па. вôддѣлъ Союза 27, буде принимати новыхъ членôвъ въ Февруару 1905, за пôвъ вступного.

Павло Канецъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. пророка Иліи, вôддѣлъ Союза 28, въ Mahanoy Plane, Pa. буде принимати новыхъ членôвъ дня 5-го Февруара 1905 р. безъ вступного.

Гаврило Сопко, предс.,
Иванъ Пустельникъ, секр.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла, вôд. 6 Р. Н. С., у Фрідеріктавнъ, Па. взыває всѣхъ своихъ членôвъ, котрі не были на рôчнôмъ мітинґу, щобы выровнали свôй довгъ зъ попередного року. Котрі брати умѣють читати, най повѣдомлять о тôмъ тыхъ, що неписьменні, що въ мѣсяцю децембрѣ кождый членъ маѣ дати 25 ц. на фондъ Р. Н. Союза; хто тѣ центы еще не зложивъ, то най якъ найскорше о то постарає ся. Также взываємо всѣхъ Русинôвъ, що не належать до жадного орґанізаціи, нехай громадно приступають до братства и Союза, бо нѣхто не знає, яка доля жде его завтра. — Здоровлю всѣхъ читачѣвъ „Свободы“.

В. Молнарь, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ

членôвъ тов. „Зорѣ“ вôд. Союза 69, въ Ню-Йорку, що тов. „Зоря“ переміновало теперь зъ галѣ ч. 46 Ave. A. до галѣ ч. 257 — 259 Liberty Hall, Houston str. N. Y. Мітинґи тов. „Зорѣ“ теперь будуть вôдбуватись въ кождômъ мѣсяцѣ въ другу суботу по першôмъ о годинѣ 8 ôй вечеромъ.

Й. Шкрибайло, секретарь.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Клівеландъ, О., вôддѣлъ Р. Н. Союза 102, подає до вѣдомости всѣмъ Русинамъ, що живуть въ Клівеландѣ и околици, що наше братство буде принимати новыхъ членôвъ безъ вступного до 1-го марта. Русины не забувайте на таку добру нагоду и вступайте до братства и Союза. Братство має мітинґи въ кожду другу недѣлю въ мѣсяци пôдъ церковю.

Новый урядъ братства: Михайло Чеґинъ председатель, Антôнъ Гарри заступникъ, Иванъ Сенко секретарь, Василь Шайна записникъ, Иванъ Гудакъ касіеръ, Василь Гаморчакъ заступникъ, Павло Гладкій капітанъ, Василь Клѣнчакъ дверникъ.

Иванъ Сенко, секретарь,
251 University St. Cleveland, O.

ПОВѢДОМЛЯЮ

членôвъ братства св. АА. Петра и Павла въ Ansonia, Derby, Shelton и Waterbury, Conn., що на рôчнôмъ мітинґу дня 25 го децембра 1904 р. зôстали выбрані до уряду на рôкъ 1905 слѣдуючі нові члены: Председатель Григорій Журавъ, заступникъ Иванъ Боронковичъ, секретарь Иванъ Чичило, заступникъ Охримъ Клянцко, касієръ Филипъ Бодонь, заступникъ Данько Шкуратъ, секретарь Союза Теодоръ Цѣркотъ, заступникъ Яцко Качмарь, опѣкуны хорыхъ въ Ансоніи: Иванъ Порунъ и Яцко Гривна; оп. хор. въ Дерби: Иванъ Маристь и Иванъ Коваль; до фаны: Иванъ Кобасяръ и Фепко Вольнянъ; капітанъ Иванъ Шкуратъ, заступникъ Андрей Брухаль, дверникъ Петро Тузъ, заступникъ Данько Нестерякъ; контрольна комісія: о. А. Улицкій, Гавріилъ Дзядикъ и Илько Глива.

За Урядъ Братства:
Петро Пелешь, секретарь.

Перший Баль

бр. св. Йоана Хрестителя въ Йонкерсъ, Н. Й. вôдбуде ся въ гали Нехая. 44 Вашингтонъ стрітъ, дня 4 Февруара, 1905. На баль сей запрошуємо всѣхъ тутешныхъ и околичныхъ Русинôвъ. Буде добра музика и забава. Въ балю возьмуть участь такожь другі братства.

Ив. Олѣярь, председатель,
Мих. Костецкій, секретарь,
Ф. Мадарашь, касіеръ.

БАЛЬ!

Дня 23-го Лютого 1905, въ Четверъ вôдбуде ся на доходъ церкви въ Syracuse, N. Y. въ гали P. O. Day-a, cor. W. Fayette & S. Geddes Sts. великій баль, на котрый всѣхъ Русинôвъ зъ поблизкихъ мѣсцевостей запрошуємо. Добрна музыка краєва буде приґравати рускі танцѣ и пѣснѣ. Тікеты для особы 25 центôвъ. Нaдатки ласкаво принимає ся.

Комітетъ.

ШУКАЄ РОБОТЫ

до складу, до сальону або за фармена (драйвра) Русинъ; говорить по руски, словенськи, по польски и по анґлійски. Хтобы жадавъ такого чоловѣка, зволить написати по близшії поясненя на адресу:

Michael Nizko,
P. O. McKeesport, Pa.

ПОЗІР!

Вступайте Русини до нашої рускої орґанізації Союза і ще раз вступайте!

Дня 1 го січня н. ст. на Новий Рік польский пішов оден Русин з Carnegie до роботи колійової, імя его Петро Пасерба, походив з Галичини, села Герова, пов. Кросно, стояв довший час в одним сполку і якійсь асекурації, але через недбальство, а по правді сказати через пянство, висту пив з обох. Коли робив на трецї, здарили ся два трени разом і забили нещасного на смерть. Небіщик лишив нещасну жену і одну дитину в старім краю. Його тіло не було кому похоронити, бо ніхто навіть не признавав ся до него, хотяй був в Америцї 12 літ. От маєте братя приклад, що не треба так опускати ся, щоби по смерти навіть не мати християнського похорону. А що опечалена жена і дитина его зроблять, єли не мають звідки жити? Братя Русини! Давайте на себе позір, не опускайте себе так, щоб потім другі краяни журили ся за що похоронити, або возьмуть тіло і Бог знає де похоронять. Дбайте самі за себе еще за жятя, заки Бог здоровля дає, бо потім буде за пізно, а колись будете каятись або ваші жени і діти, але по смерти каяня нема. Не така то велика платня, тільо 70 ц. місячно, ще до то го і тиждневу »Свободу« будеш за дармо діставати. Отож не відкладайте з дня на день, але приходіть і впишіть ся на свою користь. Ану но братя вперед!

Т. Каськів, секретар.

ПОДЯКА.

На Рôздво пôшли тутешнї Русины колядувати на доходъ Балтиморскои церкви и зôбрали въ Кортисъ Бей $15.90, въ Болтиморъ $16.20, разомъ $32.10. По колядѣ ходили слѣдуючі: Макарь Тирпакъ, Ос. Цапакъ, Игнатій Лядна, Теофиль Федоровьо, Ос. Дурдела, Стефанъ Костѣвъ, Бл. Свищко. — Колядникамъ и всѣмъ що ихъ приняли и обдарували, складає сердечну подяку

Комітетъ Церкви.

ПОДЯКА.

Я Теодозія Шкуратъ зъ моими сиротами складаю щиро сердечну подяку за мою запомогу, котру я вôдобрала по моимъ покôйнôмъ мужу Алексію Шкуратъ зъ касы Р. Н. Союза въ сумѣ 600 долярôвъ. Такъ само дякую урядови Р. Н. Союза и мѣсцевымъ урядникамъ и цѣлому Братству. Най Вамъ Всевышній Господь заплатить и дасть Вамъ на дальше здоровля робити такій порядки. Най Васъ хоронить вôдъ такого нещастя, най Васъ потримає на многая лѣта.

Теодозія Шкуратъ.

Свѣдки { Мих. Ярощакъ, Мих. Петрилякъ.
Андрѣй Канюкъ, председ.,
Стефанъ Гринякъ, секрет.

— Хочете правовати ся, выставити кому повномочіє, купити або продати маєтокъ, дôстати сплатокъ, сколектовати грошѣ вôдъ довжникôвъ або увôльнити ся вôдъ войсковои екзецирки, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вôнъ вамъ всье зробить якъ найлѣпше и скоро.

ДЕ ЄСТЬ?

Константинъ Качмарикъ. Нехай зголосить ся въ дуже важнôй справѣ на адресъ:

A. Kaczmaryk,
133 Barbara St., 4—5
Winnipeg, Man., Canada.

ДЕ ЄСТЬ?

Петро Горун з Щавного (Галичина). Хто би знав о нім, або він сам, нехай зволить донести его сестрі Юсгині, жінці Панька Олекси, на адрес: Panko Olexa, 112½ Bloc-Beely, McKeesport, Pa.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лютый.

2	Ч.	Евзевія
3	П.	Максима, Евгенія
4	С.	Тимотея, Атаназія
5	Н.	31. по Сош. Клементія
6	П.	Ксеніи
7	В.	Григорія Богосл.
8	С.	Ксенофанта

— СПРОСТОВАНЄ. Въ списѣ жертводателѣвъ на Руску Бурсу зъ Бофало, Н. Й. (Свобода ч. 4) було мильно подано имя Д. Зливы вмѣсто Д. Зинько.

— ЯКЪ доносять зъ певныхъ кругôвъ, остаточный текстъ нового австрійского вôйскового закона є вже зредаґованый и незабаромъ буде внесеный въ парляментѣ. Нова вôйскова орґанізація опирає ся на двольѣтнôй службѣ. Переведенє сеи орґанізаціи буде коштувати 207 міліонôвъ коронъ, а рôчні кошты, выкликані новою орґанізаціею арміи, будуть выносити 110.000 кор. Новый вôйсковый законъ опирає ся на отсихъ основахъ: загальну вôйскову службу буде сповняти бôльше чимъ доси число горожанъ, бо всѣ здôбні до ношеня оружія будуть мусѣли служити при вôйску, менше здôбні будуть сповняти службу спомагаючу, а всѣ нездôбні до вôйсковои службы будуть мусѣли платити податокъ, подѣленый на степени. Зъ тои загальнои основы выходять такі дальші постановы: 1) Марный станъ арміи має бути означеный зъ горы и ухваленый на 10 лѣтъ. 2) Доповняюча резерва буде зреорґанізована. 3) Всѣ здôбні до ношеня оружія будуть служити два роки, при кôнотѣ три роки. Придѣлені до спомагаючои службы будуть служити що найменше 10 тыжнѣвъ, або також два роки, вôдповѣдно до того, до якои службы ужиті. 5) Нездôбні до службы зъ оружємъ въ рудѣ або до спомагаючои службы будуть платити податокъ, и то значно высшій вôдъ дотеперѣшного. 6) Мѣра зросту, яка доси є инша (менша) для краєвои оборони, буде зрôвнана. Право однорôчнои службы для спеціально укваліфікованыхъ буде на дальше задержане, однакъ знесе ся другій рôкъ службы, котрый теперь мусять вôдслугувати однорôчні т. зв. охотники, перепавшії при офіцирскôмъ испытѣ.

— КОНВЕНЦІЯ углекопôвъ въ Індіянополисъ, Инд. вже покôнчилась. До поданого въ попереднôмъ числѣ добавити еще треба, що кромѣ славного протесту и закидôвъ делеґата зъ Колоредо проти президента Мічела, наспѣвъ на конвенціи еще письменный протестъ италійскои юніи зъ Колоредо, въ котрôмъ закидують Мічелови трусливôсть и зраду робôтничои справы, позаякъ пôдчасъ страйку и борбы робôтникôвъ, вôнъ тримавъ ся здалека вôдъ тои справы и въ найприкрѣйшôмъ положеню полишивъ робôтникôвъ ихъ власнôй судьбѣ. Резолюцію ту переголосовали сторонники Мічела и она не була навѣть пôддана пôдъ дискусію. При выборѣ урядникôвъ орґанізаціи взяло участь лишь 70-000 членôвъ. Президентомъ выбрано наново Мічела, заступникомъ президента выбраный Луісъ, а секретаремъ-касіеромъ Вілсонъ. Они не мали жадныхъ контркандидатôвъ.

— ВЪ Тавнтонѣ, Масс. въ тамошной прядѣльнѣ зменшено всѣмъ робôтникамъ денну платню о 12½ цт. Вналѣдокъ того 250 робôтникôвъ застановило роботу.

— ВЪ Бруклинѣ, Н. Й. застрѣливъ Полякъ Югасъ 17 лѣтну дѣвчину Маеровску. Жѣнка Югаса подозрѣвала свого мужа вже вôдъ довшого часу о любовні зносины зъ Маеровскою и робила йому зъ тои причины докоры. Одного разу, коли жѣнка Югаса зачала знова сварню задля Маеровскои, Югасъ зъѣртованый выпшовъ зъ хаты, пôшовъ до реставрацій, тамъ выпивъ кôлька келѣшкôвъ горѣвки, а вôдтакъ пôшовъ до дому Маеровскои, и нѣчого не говорючи, вытягнувъ револьверъ и застрѣливъ Маеровску на мѣсци. Поліція зловила його въ кôлька хвиль пôзнѣйше.

— ВЪ повнôчно захôднôмъ Мексику, недалеко вôдъ мѣста Торесъ, напали Индіяне зъ племени Окві на лѣкаря и инжинєра зъ Ріказо, котрѝ тамтуда переѣздили, и обохъ замордували. Недавно тому въ тôй самôй околици забили Индіяне одного геольоґа, котрый студіювавъ поклады землѣ въ тôй околици.

— БУВШІЙ президентъ Трансвалю въ полудневôй Африцѣ, Стайнъ, котрый перебувавъ довшій часъ въ Парижи, повертае теперь до рôдного краю, зъ постановою не мѣшати ся больше до політики, але осѣсти на фармѣ и занимати ся господаркою.

— УБИЛО въ майнахъ дня 21 Сѣчня, Василя Дуньского, члена братства въ Ст. Клєръ Па., вôддѣлъ Союза 9. Покôйный походивъ зъ Галичины, села Суковате, повѣтъ Лѣско. Полишивъ жену и двое дѣтей, котрѝ теперь ѣдуть до Америки. Вѣчная ему память.

Мих. Дода.

— РОБОТА въ Портъ Амбой, Н. Дж., иде дуже лихо. Нехай ся нѣхто тамъ за роботою не шукае, бо роботы не достане.

Яцко Поливка.

О змѣну календаря.

Справу, що доторкае ся всѣхъ Славянъ та державъ, вытягнули на дневный порядокъ „Новостѣ“ въ послѣднôмъ часѣ. Русины такожь въ тôмъ интересованѝ, тому не вôдъ рѣчи буде переповѣсти тутъ опінію поважного петербурского дневника: „Отъ вже въ цѣлôмъ цивілізованôмъ свѣтѣ наставъ новый рôкъ, а въ Росіи ще колька днѣвъ до Рôздва. Зъ наближаючимъ ся новымъ рокомъ думка поневôлянъ звертае ся до тои недогôдной и зовсѣмъ непотрѣбной рôжницѣ въ календаряхъ. Минуло вже колька лѣтъ зъ поры, якъ царь приказавъ академіи наукъ розслѣдити пытане про заведене у насъ европейского календаря. Тымчасомъ загалови зовсѣмъ незвѣсно, що зробила академія въ тôмъ напрямѣ и чи въ загалѣ заняла ся тимъ дѣломъ.

Правда, заразъ пôсля згаданого царского приказу оденъ зъ нашихъ астрономôвъ предложивъ проєктъ зладженя нового, самостôйного календаря, ще больше точного, чимъ принятый теперь въ Европѣ. Але сей проєктъ лишивъ ся проєктомъ, тымъ больше, що для россійского загалу важна не астрономічна точность календаря, якъ радше практична конечность мати спôльне численє зъ прочою Европою. Черезъ теперѣшну рôжницю въ календаряхъ терплять не лише нашѝ почтовѝ, телеграфічнѝ, зелѣзничѝ, торговельнѝ, научнѝ и літературнѝ зносины зъ цивілізованымъ свѣтомъ, але навѣть при читаню заграничныхъ часописей вôдчуваемо велику недогоду. А точность численя историчныхъ подѣй также важна рѣчь. И питаємо, чого властиво упирати ся при тôй формальнôй неточности. Пôдносили ся замѣты, що змѣна календаря може выкликати въ народѣ непорозумѣня. Та не вже задля такои пустои обавы въ 20-ôмъ вѣцѣ мали бы проявляти большу консервативность якъ нашѝ предки въ 15 ôмъ або 16 ôмъ столѣтю!

Дальше опрокидають „Новостѣ“ замѣти, що змѣна календаря сполучена изъ змѣною святъ, отже являе ся дѣломъ дуже зложенымъ и труднымъ до переведеня, бо те все можна зробити за однымъ замахомъ, якъ се и стало ся 1582 р. зъ реформою юліяньского календаря папою Григоріемъ, або якъ се вчинивъ царь Петро I, перенѣсши початокъ нового року зъ 1-го вересня на 1 го сѣчня. „Церковный обходъ — кôнчать „Новостѣ“ — мôгъ бы лишити ся въ дотеперѣшнôмъ видѣ, ажь поки его не змѣнять компетентнѝ власти. А тымчасомъ въ обходѣ свѣтскôмъ, то є въ щоденнôмъ житю и всѣхъ зносинахъ зъ заграницею, мы, не дожидаючи цѣлѣ десятки лѣтъ, простымъ перенесенемъ чиселъ зыскали бы всяку догоду однакового численя часу изъ цѣлымъ цивілізованымъ свѣтомъ“.

Нервозность у дѣтей.

Число нервозныхъ дѣтей безъ впину збôльшае ся, а се потверждують родичѣ и лѣкарѣ. Нервозность проявляе ся передовсѣмъ у дѣтей, що жиють въ мѣстѣ. На селѣ она не є майже звѣсна. Позаякъ Русины въ Сполученыхъ Державахъ, се робôтники мѣйскѝ, про те дуже пожиточне буде имъ знати, зъ вôдки та нервозность бере ся и якъ еѣ можна позбути ся.

Причиною нервозности у дѣтей є унаслѣджене по родичахъ ихъ хибъ душевныхъ и тѣлесныхъ, зле выховане, надмѣрна праця слабосильныхъ дѣтей и лихѝ обставины житевѝ, серѣдъ якихъ они жиють.

Дитина є дуже вражлива и все те, що она бачить вбивае ся въ еѣ молодечій мозокъ, и такимъ впливомъ выробляе ся у неи свѣтоглядъ и характеръ. Щобы знати якѝ впливы дѣлають на молоду дитину, треба перше провѣрити, серѣдъ якого окруженя та дитина жие. Спокôйне, веселе и щасливе окружене мае дуже корисный впливъ на дитину, а если навѣть она унаслѣдила нервозность вôдъ своихъ родичѣвъ, то серѣдъ такого мирного окруженя певно позбуде ся тои страшнои хоробы. Зовсѣмъ зрозумѣле, що таке родинне жите, де суперечка, сварня, проклоны и бійка на порядку дневнôмъ, мае прямо убійчій вплывъ на дитину, навѣть найздоровѣйшу робить нервозною и нещасливою на цѣле жите.

Представте собѣ станъ дитины, на котру сварить и котру побивае пияницябатько. Така дитина тратить спокôй, она настрашена уникае своего пяного батька и не диво, що така дитина мусить бути хора на нервы, отже нещасна на цѣле жите.

А чи не думаете, що если дитина день въ день бачить, якъ еѣ батько сварить ся, бе ся, запивае ся, що то остане ся безъ вплыву на неѣ? Сынъ пияницѣ майже все буде также пияницею. Дитина всегда наслѣдуе старшихъ, а що родичѣ суть еѣ найблизшими, тому мають на неѣ найбольшій вплывъ. Сей вплывъ найбольше вôдбивае ся такожь на характерѣ дитины. Вы самѝ знаете и бачите се въ щоденнôмъ житю, що характеръ людей здоровыхъ цѣлкомъ вôдмѣнный вôдъ характеру хорыхъ.

Нервозность, се правдива язва нашихъ часôвъ. Она объявляе ся въ сей способъ, що нервозна дитина є неспокôйна, що хвильки чогось иньшого бажае, часто чого небудь плаче, часто терпить на бôль головы, чого небудь настрашить ся. Все те є доказомъ, що дитина є хора. Хороба та, если еѣ не запобѣгае ся, змагае ся въ вѣкомъ. Людина нервозна є нещаслива и не довге еѣ жите.

Найлекше вылѣчити зъ нервозности дитину, хочь и найскорше дитина набирае ся тои хоробы. Нервовость ломить цѣлого чоловѣка, вôнъ нѣбы здоровъ, въ дѣйсности є слабый и не знае що йому бракуе.

Треба отже звернути увагу, абы дѣти не читали невôдповѣдныхъ для себе книжокъ, бо деякѝ зъ нихъ вôдбирають дитинѣ спокôй, побуджують въ хоробливый спосôбъ, еѣ фантазію, и промощують въ сей спосôбъ дорогу нервозности.

Треба также уважати на се, щобы дѣти не ходили на представленя театральнѝ призначенѝ для старшихъ осôбъ, бо се еще въ большôй мѣрѣ подразняе спокôй и чувство дитины.

Дитинѣ треба спокою и у всѣмъ умѣркованя чи то въ роботѣ, чи въ забавѣ.

Журба и туга, сумъ, несправедливость и сильнѝ зворушеня душевнѝ, а передовсѣмъ тревога и перестрахъ, се суть причины нервозности, котрѝ вôдбирають дѣтямъ спокôйный сонъ и насилають на нихъ цѣлѝ марева сонний. Наглый перестрахъ дѣлае прямо убійчо на нервову систему у дѣтей.

Выстарчить сей примѣръ: Мале дѣвчатко настрашила старша сестра замаскована и оно нагло занѣмѣло.

Єсли дитина по родичахъ унаслѣджуе нервозность, то можна еѣ зъ того вылѣчити черезъ точность и спокôй. Така дитина мае въ означенôй порѣ йти спати, и въ тôй самôй порѣ ѣсти, але нѣколи въ ночи. Зъ разу буде се тяжко ввести въ жите, але коли дитина привикне ся до того, то и для еѣ здоровля хосенне, и для родичѣвъ меньше заходôвъ.

Дуже важна рѣчь, не обтяжати дитину роботою. Звычайно робота дитины, се наука. Отже тѝ родичѣ, що свою слабосильну дитину наганяють до книжки и радѝ бы еѣ бачити цѣлыми днями лишь зъ книжкою въ рукахъ, суть справдѣ убійцями своеи дитины, бо щожь зъ науки, коли нема здоровля?! А чи хора дитина спроможна якъ слѣдъ учитись? Дитинѣ треба руху, свѣжого воздуха, а при тôмъ учитись. Вже лѣпше най она не учить ся, коли черезъ науку мае стратити здоровле и марно зôйти зо свѣта не зазнавши радощѣвъ житя.

При выхованю дитины треба уважати на еѣ душевнѝ и тѣлеснѝ потребы. Коли она зробить щось злого, треба еѣ показати, якѝ наслѣдки въ того выпливають, треба еѣ познакомити зъ нагородою и карою. Сли позволите дитинѣ на якусь рѣчь нынѣ, то вже того завтра не можете забороняти.

Не можна сварити на дитину за найменьшу дрôбницю и поводити ся зъ нею пôсля власного успособленя. Сли зъ дитиною все однаково обходите ся, то выробляете въ нѣй сталый характеръ.

Звычайно суть родичѣ або за строгѝ для своихъ дѣтей, або занадто добрѝ, а се якъ разъ, якъ найгôрше впливае на молодѝ дѣти.

Колько то дѣтей позбулобы ся тои страшнои хоробы, нервозности, еслибы ихъ родичѣ бодай дрôбку уваги звертали на выховане дѣтей, и самѝ звертали троха больше уваги на власне житє и не давали злого примѣру нерозумнымъ дѣтямъ.

Батько.

СМѢШНЕ.

ФОЛЮСКА ПѢСНЯ.

на нуту „Предвѣчный родивъ ся“.

Чоловѣкъ на свѣтъ народивъ ся,
Впавъ зъ дуба ажь лѣдъ заломивъ ся,
И цижемки замочивъ,
И топорикъ загубивъ
Потрѣбный.

Пôшовъ вôнъ до хаты ся грѣти;
Смѣють ся зъ него дробнѝ дѣти:
Не смѣйте ся вороги,
Суть на пецу пироги
Попренѝ.

Иде ся ближе пригрѣвати,
Но єденъ пирôгъ вытягати;
Якъ пироговъ не стало,
Пôшовъ горѣ по сало
Топити.

Пришли го сударе судити;
Що зъ такимъ шкôдникомъ робити?
Взяти его на тачки,
Вывезти го въ бодачки
За кару.

Вôдъ Насти Хапасъ зъ Фолюша
Записавъ *А. Пижь.*

Чоловѣкъ до умираючои жѣнки: — Слухайно, стара, якъ я бачу, то ты вже умираешь; скажи менѣ хоть ще передъ смертію, якъ ты вмрешь зъ кимъ я маю женити ся?

Она: — А, про мене жени ся и зъ чортовою сестрою.

Вôнъ: — Слухайно, то якось не выпадае, щобы сестру по сестрѣ брати.

„Русины въ Америцѣ“.

Така статя зъ 4 образками є надрукована въ англійскôмъ тыждневнику „The Charities“, що выходить въ Ню-Йорку. Кромѣ сеи статѣ є тамъ ще слѣдуючѝ: Вплывъ славяньскои іміґраціи на промыслъ, Славяне при твердôмъ углю, При мягкôмъ углю, Словаки въ Америцѣ, Полудневѝ Славяне, Чехи въ Чікаґо, Чехи на фармахъ у Висконсинъ, Якъ мешкають Славяне въ околици Джерзи Сіти, Духоборы, Мадяры въ Ню Йорку, Поляки въ Болтиморъ, Литвины въ Америцѣ.

Се цѣкаве число повиненъ собѣ прочитати кождый Русинъ и дати до прочитаня знакомымъ Американцямъ. Коштуе лишь 10 центôвъ. Замовляти въ редакціи „Свободы“.

Svoboda
Box 353, Scranton, Pa.

Друкарня „Свободы“

друкуе
тикеты, паперы, коверты, книги, книжки, плякаты, циркулярѣ
и взагалѣ всѣ роботы друкарскй
старанно, тано и на часъ.

Братскй опѣкуны хорыхъ повиннй мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т.д.

Адресъ:
„SVOBODA“, Box 353, Scranton, Pa.